

महाराष्ट्र विधानसभा

चौथे अधिवेशन, २०२०

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

उरण (जि.रायगड) तालुक्यातील इंदीरा गांधी ग्रामीण रुग्णालयातील रिक्त पदे भरण्याबाबत

- (१) ४६ (१३-०४-२०२०). श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.महेश बालदी (उरण), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-
- (१) उरण (जि.रायगड) तालुक्यातील शासनाच्या इंदीरा गांधी ग्रामीण रुग्णालयात अनेक रिक्त पदे, डॉक्टरांची कमतरता तसेच अनेक सोई सुविधांच्या अभावामुळे रुग्णांची मोठ्या प्रमाणात गैरसोय होत असल्याचे माहे नोव्हेंबर २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त ग्रामीण रुग्णालयात नेहमी ३०० ते ४०० रुग्ण वेगवेगळ्या आजारांवरील उपचारासाठी येत असताना महिला व पुरुष वॉर्डमध्ये ३० खाटांसाठी ४ डॉक्टरांची आवश्यकता असताना दोनच डॉक्टर उपलब्ध असल्यामुळे रुग्णांना सेवा देताना डॉक्टरांना अनेक अडचणी निर्माण होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रुग्णांना उत्तम सेवा देण्यासाठी रुग्णालयातील रिक्त पदे तातडीने भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

ग्रामीण रुग्णालयात दररोज सरासरी १०० ते १५० रुग्ण उपचारार्थ येत असतात. वैद्यकीय अधिकारी गट-अ ची ३ पदे मंजूर असून सदर पदे भरलेली असल्यामुळे उपचारार्थ आलेल्या रुग्णांना आवश्यक त्या आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत.

(३) महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा गट-अ संवर्गातील रिक्त पदे पदोन्नतीने भरण्याची तसेच सदर पदे सरळसेवेने सुध्दा भरण्याची कार्यवाही शासन स्तरावरून सुरु आहे. तसेच गट-क संवर्गातील पदे पदोन्नतीने भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे व सदर पदे सरळसेवेने भरण्यासाठी दिनांक २४.०२.२०१९ रोजी जाहिरात प्रसिध्द करण्यात आली असून कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात सार्वजनिक आरोग्य विभागामध्ये जिल्हा शल्यचिकित्सक संवर्गातील पदे भरण्याबाबत

(२) १५१ (१३-०४-२०२०). श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.महेश बालदी (उरण), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्रीमती मंदा म्हात्रे (बेलापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सार्वजनिक आरोग्य विभागामध्ये वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची अनेक पदे रिक्त असल्यामुळे रुग्णांना सेवा देण्याच्या नियोजनामध्ये अनेक अडचणी निर्माण होत असल्याचे माहे नोव्हेंबर २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अनेक आरोग्य अधिकाऱ्यांची पदे रिक्त असूनही पदोन्नती होत नसल्यामुळे अनेक पात्र वैद्यकीय अधिकाऱ्यांमध्ये असंतोषाची भावना निर्माण झाली असून त्याचा परिणाम रुग्णांना सेवा देतानाही होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रुग्णांना उत्तम सेवा व नियोजन करण्यासाठी आरोग्य विभागातील अधिकाऱ्यांची रिक्त पदे तातडीने भरण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करित आहे, कार्यवाहीचे स्वरूप काय आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची पदे रिक्त आहेत. तथापि, रिक्त पदांचा स्थानिक पातळीवर अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आला असून, रुग्णसेवा अखंडीत सुरु आहे.

(२) व (३) हे खरे नाही.

महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा, गट-अ मधील जिल्हा शल्यचिकित्सक संवर्गातील पदोन्नती कोटयातील रिक्त पदे भरण्यासाठी ५९ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना दि. ०९.०५.२०१८ च्या शासन आदेशान्वये पदोन्नती देण्यात आली आहे. तथापि, बरेच अधिकारी त्यांच्या पसंतीच्या ठिकाणी पदस्थापना न मिळाल्याने रुजू झालेले नाहीत. तसेच काही अधिकाऱ्यांनी पदोन्नती नाकारली आहे.

तसेच, सन २०१८-१९ च्या निवडसूचीतून जिल्हा शल्यचिकित्सक संवर्गात खुल्या प्रवर्गातून पदोन्नती देण्यासाठी विभागीय पदोन्नती समितीच्या शिफारशीनुसार १२४ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या निवडसूचीचा प्रस्ताव सामान्य प्रशासन विभागास सादर करण्यात आला होता. सदर प्रस्तावाच्या अनुषंगाने १०७ पदांच्या निवडसूचीस सामान्य प्रशासन विभागाने मान्यता दिली आहे. त्यानुसार शासन मान्यतेने पदोन्नतीचे आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत.

जिल्हा शल्यचिकित्सक संवर्गातील नामनिर्देशन कोटयातील १२३ पदे स्वतंत्र निवडमंडळामार्फत भरण्यासाठी दि. ४.९.२०१९ रोजी जाहिरात प्रसिध्द करण्यात आली. त्यानुसार प्राप्त अर्जांची छाननी करून पात्र/अपात्र उमेदवारांची यादी प्रसिध्द करण्यात आली आहे. त्यास अनुसरून प्राप्त आक्षेपांची छाननी करण्यात आली असून, पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

दापोली (जि.रत्नागिरी) येथील उपजिल्हा रुग्णालयात रुग्णांची होत असलेली गैरसोय

(३) ३५८ (१३-०४-२०२०). श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (तुळजापूर), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.संजय केळकर (ठाणे), श्रीमती देवयानी फरांदे (नाशिक मध्य) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दापोली (जि.रत्नागिरी) येथील उपजिल्हा रुग्णालयात उपचारासाठी आलेल्या रुग्णांची तपासणी करण्यासाठी हवे असलेले तज्ज्ञ वैद्यकीय अधिकारी रुग्णालयात नसल्याने रुग्णांना औषधोपचारापासून वंचित रहावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दापोली उपजिल्हा रुग्णालयात वैद्यकीय संवर्गातील एकूण ४६ मंजूर पदापैकी मुळातच १२ पदे रिक्त असून माहे ऑगस्ट, २०१९ मध्ये रुग्णालयाचे वैद्यकीय अधिकांक तसेच स्त्री रोगतज्ञ अशा दोघांना येथून हलविण्यात आले असून कंत्राटी असलेल्या वर्ग दोनच्या २ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची मुदत संपत येत असून जीवनावश्यक औषधांचा तुटवडा आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू उपजिल्हा रुग्णालयातील सर्व संवर्गातील रिक्त पदे, विनाविलंब भरून आवश्यक तो जीवनावश्यक औषधांचा सुरळीत पुरवठा होण्याच्यादृष्टीने शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) उपजिल्हा रुग्णालय, दापोली येथे गट-अ ते गट-ड संवर्गाची एकूण ४६ पदे मंजूर असून त्यापैकी २९ भरलेली व १७ पदे रिक्त आहेत.

वैद्यकीय अधिकांक आणि १ वैद्यकीय अधिकारी यांचेवर रुग्णसेवेसंबंधी हलगर्जीपणाचा आरोप झाला असल्यामुळे त्यांची सेवा तात्पुरत्या स्वरूपात इतरत्र संलग्न करण्यात आली आहे.

मुदत संपलेल्या एक वैद्यकीय अधिकारी यांना खंड देण्यात येऊन पुनश्च कंत्राटी वैद्यकीय अधिकारी म्हणून नेमण्यात आले आहे.

उपजिल्हा रुग्णालय, दापोली येथे जीवनावश्यक औषधांचा पुरवठा मुबलक प्रमाणात उपलब्ध आहे.

(३) उर्वरित वैद्यकीय अधिकारी यांची रिक्त पदे भरण्यासाठी जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील समितीस अधिकार देण्यात आले आहेत.

गट क व ड पद भरतीसाठी ग्रामविकास विभागामार्फत कार्यवाही सुरु आहे.

उपजिल्हा रुग्णालय दापोली येथे जीवनावश्यक औषधांचा मुबलक साठा उपलब्ध आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर शहरातील कॅन्सर इन्स्टीट्यूटचे विकासकाम तातडीने सुरु करणेबाबत

(४) ३१५ (२५-०३-२०२०). श्री.मनोहर चंद्रिकापूरे (अर्जुनी-मोरगांव), डॉ.भारती लव्हेकर (वर्सोवा), श्री.राजु पारवे (उमरेड) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर शहरातील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय येथे कॅन्सर इन्स्टीट्यूट निर्माण होणेकरीता मागील काळामध्ये शासनाने घोषणा केली असता इमारत बांधकाम नकाशास अक्षम्य दिरंगाई होत असल्याची बाब माहे नोव्हेंबर २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास नागपूर सुधार प्रन्यास व मेडीकल प्रशासन या दिरंगाईला कारणीभूत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, वैद्यकीय शिक्षण विभागाने याकडे अक्षम्य दुर्लक्ष केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, कॅन्सर इन्स्टीट्यूटचे विकासकामात दिरंगाई करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर बडतर्फीची कारवाई करण्यासह सदर इन्स्टीट्यूटचे विकासकाम तातडीने सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अमित विलासराव देशमुख (२८-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही

(२) हे खरे नाही

(३) हे खरे नाही

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही

उंबर्डे (ता.वैभववाडी, जि.सिंधुदुर्ग) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या गैरकारभाराबाबत

(५) ८०२ (२०-०३-२०२०). श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.नितेश राणे (कणकवली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) उंबर्डे (ता.वैभववाडी, जि.सिंधुदुर्ग) हे आरोग्य सेवेसाठी अत्यंत महत्वाचे केंद्र असून सदरहू आरोग्य केंद्रातील वैद्यकीय अधिका-यांची २ पदे रिक्त असणे, अन्य संवर्गातील पदे रिक्त असणे, जीवनावश्यक औषधांचा सातत्याने तुटवडा असणे, अस्तित्वात असलेल्या वैद्यकीय अधिकारी व अन्य कर्मचारी सातत्याने गैरहजर असणे, परिणामतः अपघात, सर्पदंश, विंचूदंश यावर वेळीच औषधोपचार न होणे, तसेच बालक व प्रसूती मातांना चुकीचा औषधोपचार होणे याबाबत अनेकवेळा तक्रारी करूनही शासनाने आजमितीस योग्य ती दखल घेतली नसल्याने उंबर्डे, कोळपे, तिथवली, मांगवली वेगंसर परिसरातील ग्रामस्थांनी दिनांक २ जानेवारी, २०२० रोजी वा त्या सुमारास प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या मुख्य प्रवेश दाराला टाळे ठोकून धरणे आंदोलन केले, हे खरे आहे काय,

वि.स. १५ (५)

- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर परिसरातील रुग्णांना सोयीसुविधा उपलब्ध करून देणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

उंबई ता.वैभववाडी परिसरातील ग्रामस्थांनी दि. ०२.०१.२०२० रोजी धरणे आंदोलन केले होते हे खरे आहे.

- (२) अनधिकृत गैरहजर कंत्राटी वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची सेवा समाप्त केली असून अन्य दोन कंत्राटी वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नेमणूक करून आरोग्य सेवा दिली जात आहे. जीवनावश्यक औषधांचा पुरेसा साठा प्राथमिक आरोग्य केंद्र स्तरावर उपलब्ध असून आवश्यकतेनुसार अधिकचा औषधसाठा उपलब्ध करून देण्यात येतो. सर्पदंश व श्वानदंश रुग्णांवर उपचार करण्यात आलेले आहेत.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

रत्नागिरी प्रादेशिक मनोरुग्णालयात अधिकाऱ्यांची नेमणूक करणेबाबत

(६) ८२८ (१३-०४-२०२०). **श्री.राजन साळवी (राजापूर) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रत्नागिरी प्रादेशिक मनोरुग्णालयाचा कार्यभार गेल्या दिड वर्षापासून अतिरिक्त अधिकाऱ्यांवर अवलंबून असून अद्यापी कायमस्वरूपी अधिकाऱ्यांची नेमणूक करण्यात आलेली नसल्याचे माहे जानेवारी,२०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, रत्नागिरी मनोरुग्णालयात सुमारे अडीचशे रुग्ण दाखल असून बाह्य रुग्णांची संख्या वाढत असताना अधिकाऱ्यांची नेमणूक करण्यास विलंब होण्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, उक्त ठिकाणी अधिकाऱ्यांची तातडीने नेमणूक करणेबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास,त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नेमणूक, प्रादेशिक मनोरुग्णालय, रत्नागिरी या पदावर कार्यरत असलेले वैद्यकीय अधिकाऱ्यांक हे. २८.२.२०१९ रोजी नियतवयोमानाने सेवानिवृत्त झाले आहेत. त्यानुसार वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नेमणूक, प्रादेशिक मनोरुग्णालय, रत्नागिरी या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार अन्य अधिकाऱ्यांकडे सोपविण्यात आला आहे.

- (२) व (३) महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा, गट-अ मधील जिल्हा शल्यचिकित्सक संवर्गातील रिक्त पदे पदोन्नतीने व सरळसेवेने भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

तथापि, महाराष्ट्र शासकीय गट-अ व गट-ब (राजपत्रित व अराजपत्रित) पदांवर सरळसेवेने नियुक्तीसाठी व पदोन्नतीने नियुक्तीसाठी महसुली विभाग वाटप नियम, २०१५ तयार करण्यात आले आहेत व त्यामध्ये वेळोवेळी सुधारणा करण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार नागपूर, अमरावती व औरंगाबाद या महसुली विभागातील मंजूर पदांच्या ८० टक्के इतकी पदे भरण्यासाठी आवश्यक पदांची संख्या निश्चित करणे आवश्यक आहे. तसेच या तीन महसुली विभागात पदे भरण्यासाठी आवश्यक असलेली पदसंख्या, एकूण वाटपासाठी उपलब्ध असलेल्या उमेदवारांच्या/अधिकाऱ्यांच्या पदसंख्येतून वजा करून त्यानंतर वाटपासाठी उपलब्ध असलेल्या उर्वरित पदसंख्येच्या ८० टक्के पदे पाच महसुली विभागासाठी म्हणजे नागपूर, अमरावती, औरंगाबाद, कोंकण विभागाचा भाग असलेला कोंकण-१ व नाशिक या महसुली विभागाकरिता सुनिश्चित करणेत यावी आणि २० टक्के पदे दोन महसुली विभागासाठी म्हणजे कोंकण विभागाचा भाग-१ असलेल्या कोंकण-२ व पुणे या महसुली विभागांसाठी सुनिश्चित करावी व पसंती दिलेल्या महसुली विभागात वाटपासाठी पद उपलब्ध नसल्यास चक्राकार पध्दतीने महसुली विभाग वाटप करावी अशी तरतूद सदर अधिनियमात आहे. त्यानुसार पदोन्नतीने व सरळसेवेने नियुक्त्या देण्यात येतात.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रत्नागिरी जिल्हयातील आरोग्य सेवा हिवताप क्षेत्र कर्मचारी,
फवारणी कर्मचारी यांच्या विविध मागण्यांबाबत**

(७) ८३० (१३-०४-२०२०). श्री.राजन साळवी (राजापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रत्नागिरी जिल्हयातील आरोग्य सेवा हिवताप क्षेत्र कर्मचारी,फवारणी कर्मचारी यांची आरोग्य सेवक भरती अदयाप झाली नसल्याने व या कर्मचा-यांच्या इतर मागण्या मान्य न झाल्याने दिनांक २६ जानेवारी, २०२० रोजी जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर उपोषण केले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, हंगामी क्षेत्र कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबावर उपासमारीची वेळ आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त आरोग्य सेवक भरती व कर्मचा-यांच्या इतर मागण्यांसदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२९-१०-२०२०) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

मा.जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी यांनी हंगामी क्षेत्र कर्मचाऱ्यांच्या मागण्या ह्या धोरणात्मक असल्याचे संघटनेच्या निर्देशनास आपून दिल्यानंतर दि. २५ जानेवारी, २०२० रोजीचे उपोषण मागे घेत असल्याचे हंगामी क्षेत्र कर्मचारी संघटनांनी लेखी स्वरूपात जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी यांना कळविले आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) हंगामी फवारणी कर्मचाऱ्यांमधून ५० टक्के कोठ्यातून आरोग्य सेवक (पुरुष) या पदावर नेमणूक करणेसाठी दि.२४.०२.२०१९ रोजी जाहिरात प्रसिध्द करण्यात आलेली आहे. सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि.२०.२.२०२० च्या शासन निर्णयानुसार महापरीक्षा पोर्टलला स्थगिती देण्यात आली असून पदभरतीची कार्यवाही विभागाच्या स्तरावर करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर शासकिय वैद्यकिय रुग्णालयात रक्तदाब यंत्र अपुरे
असल्याने रुग्णाची होत असलेली गैरसोय**

(८) ९९२ (१३-०४-२०२०). श्री.टेकचंद सावरकर (कामठी), श्री.राजू पारवे (उमरेड) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर शासकिय वैद्यकिय रुग्णालयात रक्तदाब यंत्र अपुरे असल्याने रुग्णाची गैरसोय होत असल्याची बाब माहे नोव्हेंबर २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मेडीसीन विभागात एकुण पाच रक्तदाब यंत्र असून त्यातील चार यंत्र निकामी आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून यंत्र खरेदी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अमित विलासराव देशमुख (२८-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही

(२) हे खरे नाही

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही

**राज्यात सन २०१३ ते २०१८ या वर्षातील एकूण खर्च व जमा
निधीचा ताळमेळ लागत नसल्याबाबत**

(९) १२९६ (१३-०४-२०२०). श्री.प्रकाश फातर्पेकर (चेंबूर), श्री.प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा), श्री.चंद्रकांत (भाऊ) निंबाजी पाटील (मुक्ताईनगर), श्रीमती यामिनी यशवंत जाधव (भायखळा), श्री.सदा सरवणकर (माहिम), श्री.संजय गायकवाड (बुलढाणा), श्री.सुनिल राऊत (विक्रोळी), अॅड.शहाजीबापू पाटील (सांगोले), श्री.किशोर पाटील (पाचोरा) : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

वि.स. १५ (८)

(१) सन २०१३ ते २०१८ या वर्षातील राज्यात एकूण खर्चाच्या ५२ हजार कोटी व जमा निधीच्या ८ हजार ७६० कोटी अशा एकंदर ६१ हजार ४६० कोटी रुपयांचा ताळमेळ लागत नसल्याचे माहे डिसेंबर, २०१९ च्या तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रत्यक्षात उत्पादक कामावर खर्च करण्यापेक्षा जुनी कर्ज फेडण्यातच मोठा निधी खर्च झाल्याचेही निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यासर्व प्रकाराची चौकशी केली आहे काय, असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत,

(४) असल्यास या प्रकरणी सुरु असलेली चौकशी अद्याप पूर्ण झाली नसल्यास, किती कालावधीत चौकशी पूर्ण होण्याची अपेक्षा आहे व याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. अजित पवार (२७-१०-२०२०) : (१) ताळमेळ ही सातत्याने चालणारी प्रक्रिया असल्याने ही बाब अंशतः खरी आहे.

(२) सन २०१३-१४ ते २०१७-१८ या कालावधीत राज्य शासनाचे देशांतर्गत कर्ज, केंद्र शासनाकडील कर्ज यांच्या परतफेडीची रक्कम रु.६५८९५.४५ कोटी व इतर दायित्व जसे भविष्य निर्वाह निधी, गटविमा योजना, राखीव निधी, सिंकींग फंड, ठेवी इ. ची परतफेड रु.५७,००४.२८ कोटी अशी एकुण रु. १,२२,८९९.७३ कोटी शासनावरील दायित्वाची परतफेड करण्यात आली आहे. सन २०१३-२०१८ या कालावधीतील एकूण कर्जाच्या (रु.६५८९५.४५ कोटी) परतफेडीची टक्केवारी ५.६३ इतकी आहे. यावरून जुनी कर्ज फेडण्यात मोठी निधी खर्च झाल्याचे दिसत नाही.

(३) जमा खर्चाचे ताळमेळाचे कामकाज १०० टक्के ऑनलाईन पध्दतीने करण्याबाबत मंत्रालयातील विविध प्रशासकीय विभागांना संबंधीत महालेखाकार कार्यालय / अधिदान लेखा कार्यालय यांच्याशी संपर्क साधून ऑनलाईन पध्दतीचा वापर करून जमाखर्चाचे ताळमेळ कामकाज १०० टक्के पूर्ण करण्याबाबत सूचना वेळोवेळी देण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कर्जत (जि.रायगड) येथील उपजिल्हा रुग्णालयात एकही एमबीबीएस डॉक्टर नसलेबाबत

(१०) १७७० (१३-०४-२०२०). श्री.योगेश सागर (चारकोप), श्री.सुनील राणे (बोरीवली), श्रीमती माधुरी मिसाळ (पर्वती) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कर्जत (जि.रायगड) येथील उपजिल्हा रुग्णालयात एकही एमबीबीएस डॉक्टर नसल्याची माहिती जिल्हा चिकित्सक यांनी माहे जानेवारी २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान दिल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एमबीबीएस डॉक्टर हे ग्रामीण भागात सेवा देण्यास तयार नसून त्यांना प्रशासनाकडून फक्त ४५ हजार रुपये मानधन मिळत असल्यामुळे ग्रामीण भागाकडे या डॉक्टरांनी पाठ फिरवली आहे, हे ही खरे आहे काय,

वि.स. १५ (९)

- (३) असल्यास, त्यामुळे उपलब्ध वैद्यकीय अधिका-यांवर रुग्णसेवेचा अतिरिक्त ताण पडतो आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, एमबीबीएस डॉक्टरांची नियुक्ती करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

- (२) एमबीबीएस डॉक्टर ग्रामीण भागात सेवा देण्यास काही प्रकरणांत तयार नसतात हे खरे आहे मात्र सदर डॉक्टरांना फक्त रु. ४५,०००/- मानधन देण्यात येते हे खरे नाही.
- (३) हे खरे नाही.

सदर उपजिल्हा रुग्णालयात वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ यांची ७ पदे मंजूर असून सर्व पदे भरण्यात आलेली आहेत. त्यामुळे वैद्यकीय अधिकारी यांचेवर रुग्णसेवेचा अतिरिक्त ताण पडत नाही.

- (४) वैद्यकीय अधिकारी यांची रिक्त पदे भरण्यासाठी जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील समितीस अधिकार देण्यात आले आहेत.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पेण (जि.रायगड) या तालुक्यामधील उपजिल्हा रुग्णालय उर्जितावस्थेत आणणेबाबत

(११) २०५४ (२५-०३-२०२०). श्री.रविशेठ पाटील (पेण) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पेण (जि.रायगड) या तालुक्यामधील उपजिल्हा रुग्णालयात वैद्यकीय अधिकारी, परिचारीका तसेच आवश्यक यंत्रसामुग्रीची कमतरता असल्याने रुग्णालय बंद होण्याच्या मार्गावर आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, ग्रामीण भागातून येणाऱ्या रुग्णांना औषधोपचारापासून वंचित रहावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर रुग्णालय उर्जितावस्थेत आणून ग्रामीण गोरगरीब जनतेस औषधोपचार मिळणेबाबत शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) व (२) हे खरे नाही.

- (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

बुलढाणा जिल्हयातील वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांची रिक्त पदे भरणेबाबत

- (१२) २०६७ (१३-०४-२०२०). श्रीमती श्वेता महाले (चिखली), श्री.राजेश एकडे (मलकापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-
- (१) राज्यासह बुलढाणा जिल्हयामध्ये सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांच्या रिक्त पदांमुळे वैद्यकीय सेवेवर परिणाम होत असल्याचे दिनांक १० जानेवारी, २०२० रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जिल्हयातील अनेक शासकीय रुग्णालय तथा प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांच्या रिक्त पदांमुळे ग्रामीण भागातील रुग्णांची गैरसोय होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, तालुका नांदुरा व मलकापूर अंतर्गत वैद्यकीय अधिकारी व आरोग्य कर्मचारी अभावी अनेक प्राथमिक आरोग्य केंद्र बंद अवस्थेत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले,
- (५) असल्यास, त्यानुसार बुलढाणा जिल्हयातील आरोग्य विभागाच्या रिक्त जागा भरणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा गट-अ (एस २३) संवर्गातील रिक्त पदे पदोन्नतीने भरण्याची तसेच सदर पदे सरळसेवेने सुध्दा भरण्याची कार्यवाही शासन स्तरावरून सुरु आहे. वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (एस २०) यांची रिक्त पदे भरणेबाबत जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखालील समितीस अधिकार देण्यात आलेले आहेत. गट-क कर्मचाऱ्यांची रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

बुलढाणा पाटबंधारे विभागातील ५५ टक्के पदे रिक्त असल्याबाबत

(१३) २२३१ (१०-०४-२०२०). श्री.राजेश एकडे (मलकापूर), श्री.संजय रायमुलकर (मेहकर) :

सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बुलढाणा जलसंपदा विभागामध्ये आकृतिबंधानुसार २७१ पदे रिक्त असल्याचे दिनांक १५ नोव्हेंबर, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मोठ्या प्रमाणात रिक्त असलेल्या पदांमुळे जलसंपदा विभागाच्या दैनंदिन कामकाजामध्ये मोठी समस्या निर्माण होऊन त्याचा परिणाम पाणी वितरण व कालव्याची दुरुस्ती तसेच तापी सिंचन क्षमतेचा वापर करण्यात अडचणी निर्माण होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बुलढाणा जलसंपदा विभागातील रिक्त पदे त्वरित भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (२९-१०-२०२०) : (१) होय हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) वर्ग १ व वर्ग २ या संवर्गातील रिक्त पदे सरळसेवा, बदली, पदोन्नतीने भरण्याचे प्रस्तावित आहे.

कनिष्ठ अभियंता (स्थापत्य) या पदावर पदोन्नतीने अमरावती विभागात एकूण २१ कनिष्ठ अभियंता (स्थापत्य) यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे.

सामान्य प्रशासन विभागाच्या पत्र दिनांक २७ डिसेंबर, २०१७ अन्वये पदोन्नतीमधील ३३% पदे (राखीव) रिक्त ठेवावी लागतात.

शासन निर्णय, वित्त विभाग, दिनांक २ जून, २०१५ अन्वये सरळसेवा भरतीवर निर्बंध घालण्यात आले असून शासन निर्णय, वित्त विभाग, दिनांक २५ मे, २०१७ अन्वये विभागाचा आकृतीबंध सुधारीत झाल्याशिवाय पदभरती करण्यास देखील निर्बंध आहेत. सद्यस्थितीत जलसंपदा विभागाचा आकृतीबंध सुधारीत करण्याची कार्यवाही शासन स्तरावर प्रगतीत आहे. त्यानुसार विभागाच्या आकृतीबंधास अंतिम मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर गट 'क' व गट 'ड' संवर्गातील रिक्त पदे भरण्याबाबत आवश्यक कार्यवाही करता येणे शक्य होईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदुरा (जि.बुलढाणा) येथील जिगाव प्रकल्पासाठी लागणारे कोट्यावधी रुपयांचे साहित्य पडून असल्याबाबत

(१४) २२३२ (१५-०४-२०२०). श्री.राजेश एकडे (मलकापूर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदुरा (जि.बुलढाणा) येथील १३ हजार कोटींच्या महत्त्वाकांक्षी जिगाव प्रकल्पासाठी लागणारे कोट्यावधी रुपयांचे साहित्य पडून असल्याची बाब दिनांक १० नोव्हेंबर २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रकल्पाच्या ठिकाणी साहित्याच्या सुरक्षेसाठी सुरक्षारक्षकांची नेमणूक न केल्याने सदर साहित्य बेवारस पडलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी कोट्यावधी रुपयांच्या साहित्याच्या देखभालीसाठी सुरक्षारक्षक नेमणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (१४-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

जिगांव प्रकल्पाशी निगडित धरण व अनुषंगिक बांधकाम, वक्रव्दार निर्मिती, उभारणी, विद्युत उपकेंद्रे व उपसा सिंचन योजनांसाठीचे साहित्य या कामांसाठी विविध ठिकाणी संबंधीत कंत्राटदाराचे Camp असून त्या ठिकाणी संबंधीत कंत्राटदारांच्याच अखत्यारीत त्यांचेच साहित्य ठेवण्यांत आलेले आहे. सदर साहित्याच्या सुरक्षेसंबंधीत संपूर्ण जबाबदारी संबंधित कंत्राटदाराची असून सुरक्षितेसाठी आवश्यक सुरक्षा रक्षक कंत्राटदाराने नियुक्त केले आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

यवतमाळ जिल्ह्यात मानव विकास मिशन योग्यरितीने राबविणेबाबत

(१५) २७३१ (२५-०३-२०२०). श्री.मदन येरावार (यवतमाळ) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात मानव विकास मिशनच्या निर्देशकानुसार तालुक्यात ९३७ गरोदर मातांच्या प्रसूती शस्त्रक्रिया होत असल्याचे व १११ बालके कमी वजन असल्याचे निदर्शनास आल्याचे आरोग्य विभागाने स्पष्ट केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्ह्यातील ९ तालुक्यातील महिला व बालकांच्या आरोग्य शिबिरासाठी १ कोटी ५० लाख ४८ हजारांचा निधी मंजूर केला असून माहे मे ते नोव्हेंबर पर्यंत ३८ प्राथमिक आरोग्य केंद्राव्दारे आतापर्यंत ३६० शिबिरे घेण्यात आली असल्याने सदर शिबिर हे प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील काही डॉक्टरांकरीता केवळ कमाईचे साधन बनले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर आजारावर उपचार व्हावा याकरीता सन २०१० पासून जिल्ह्यात मानव विकास कार्यक्रम हाती घेण्यात आला असून सध्या जिल्ह्यातील पुसद, झरी, उमरखेड, आर्णी, महागाव, घाटंजी, पांढरकवडा, मारेगांव व कळंब तालुक्यात मानव विकास मिशन राबविले जाते, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, वैद्यकीय अधिकारी शिबिराच्या आयोजनात केवळ शिबिराच्या दिवशी प्रसूती रोग तज्ञ डॉक्टरांना विशिष्ट फोटोसेशनपुरतेच बोलावले जाऊन शिबिराकरीता बोलावलेली औषधे शिबिरस्थळी रुग्णांना न देता जेथून आणली तेथेच परत पाठविली जात असल्याचेही निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुषंगाने दोषींवर कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२८-१०-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

यवतमाळ जिल्ह्यात मानव विकास कार्यक्रमांतर्गत ३६० आरोग्य शिबीरे नोव्हेंबर, २०१९ मध्ये आयोजित करण्यात आली होती. त्यामध्ये एकूण १२३१६ गरोदर मातांची तपासणी स्त्री रोग तज्ञांमार्फत करण्यात आली असता त्यामध्ये ९३७ जोखमीच्या माता आढळून आल्या आहेत. तसेच ८२३१ बालकांची तपासणी बालरोग तज्ञांमार्फत करण्यात आली असता त्यापैकी १११ बालके कमी वजनाची आढळून आली आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे आहे.

मानव विकास निर्देशांक कमी असलेल्या यवतमाळ जिल्ह्यातील सदर ९ तालुक्यातील ३८ प्राथमिक आरोग्य केंद्रात सन २०१० पासून दरमहा २ मानव विकास शिबीरे आयोजित केली जात आहेत.

(४) हे खरे नाही.

(५) व (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आरोग्य सेवक सेवाप्रवेश नियमानुसार १० टक्के कोटयातुन नियमित क्षेत्र
कर्मचा-यांना आरोग्य सेवक या पदावर पदोन्नती मिळण्याबाबत**

(१६) २७७७ (१३-०४-२०२०). श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) दिनांक १९ मार्च २००३ च्या आरोग्य सेवक सेवाप्रवेश नियमानुसार १० टक्के कोटयातुन नियमित क्षेत्र कर्मचा-यांना आरोग्य सेवक या पदावर पदोन्नती मिळण्याबाबत बल्लारपूर येथील लोकप्रतिनिधी यांनी प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, यांना दिनांक १४ डिसेंबर २०१९ रोजी वा त्या सुमारास लेखी निवेदन सादर केले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२९-१०-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) नियमित क्षेत्र कर्मचारी हे वर्ग-४ चे कर्मचारी आहेत. या संवर्गाच्या आस्थापनाविषयक बाबी ह्या आरोग्य सेवा संचालनायाच्या अधिपत्याखाली आहेत. यास्तव सदर निवेदन संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, पुणे यांना पुढील उचित त्या कार्यवाहीस्तव पाठविण्यात आले आहे.

ठाणे, पालघर व रायगड जिल्ह्यातील शासकीय रुग्णालयातील
डॉक्टरांची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(१७) ३१७२ (२५-०३-२०२०). अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), कॅप्टन आर. सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे, रायगड व पालघर जिल्ह्यातील शासकीय रुग्णालयात जवळपास २०० च्या आसपास वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची पदे रिक्त असल्याचे माहे जानेवारी २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय ,

(२) असल्यास, या जिल्ह्यातील शासकीय पुरेशी वैद्यकीय सुविधा नसल्याने वेळोवेळी रुग्णांना उपचारासाठी मुंबईतील रुग्णालयात जावे लागत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, जिल्ह्यातील सिव्हील रुग्णालयासह इतर विविध शासकीय रुग्णालयात तज्ञ डॉक्टरांची कमतरता असल्याने रुग्णांना शस्त्रक्रियेसाठी मुंबईतील रुग्णालयात जावे लागत असल्याचे निदर्शनास आले आहे , हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, ठाणे, रायगड व पालघर जिल्ह्यातील गरीब व गरजू रुग्णांना अद्यावत आरोग्य सुविधा पुरविण्यासाठी तसेच डॉक्टरांची रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (वेतनस्तर एस २०) संवर्गातील ६३८ मंजूर पदांपैकी ५५३ पदे भरलेली आहेत व ८५ पदे रिक्त आहेत.

(२) व (३) हे अंशतः खरे आहे.

शासकीय रुग्णालयात उपलब्ध असलेल्या अधिकारी व कर्मचारी यांचेकडून रुग्णांना आवश्यक ती आरोग्य सेवा तात्काळ उपलब्ध करून देण्यात येते व कोणताही रुग्ण आरोग्य सेवेपासून वंचित राहणार नाही याची दक्षता घेतली जाते. तथापि गुंतागुंतीच्या शस्त्रक्रियेसाठी व तृतीय श्रेणींच्या सेवांची आवश्यकता असलेल्या रुग्णांना मुंबई येथील रुग्णालयात संदर्भित केले जाते.

(४) व (५) माहे जुलै २०१९ मध्ये वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (वेतनस्तर एस २०) या संवर्गाची राज्यात एकूण ७५४ पदे समुपदेशनाने भरण्यात आलेली आहेत. त्यापैकी ५९७ उमेदवार हजर झाले आहेत. त्यामध्ये ठाणे जिल्ह्यात २९, पालघर जिल्ह्यात ९ व रायगड जिल्ह्यात १७ वैद्यकीय अधिकारी हजर झाले आहेत. वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (वर्ग-१) संवर्गातील रिक्त पदे शासन स्तरावरून पदोन्नतीने भरण्याची प्रक्रिया सुरु असून, सरळसेवेने पदे भरण्यासाठी शासन स्तरावरून दि.०४.०९.२०१९ रोजी प्रसिध्द करण्यात आली असून, पद भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (वेतनस्तर एस२०) च्या रिक्त पदांवर बंधपत्रीत विशेषज्ञ/एमबीबीएस अर्हताधारक वैद्यकीय अधिकारी व जिल्हास्तरीय समिती मार्फत कंत्राटी वैद्यकीय अधिकारी यांची नियुक्ती करण्यात येते.

कृष्णा खोऱ्यात ५ कोटी रुपये खर्च करून उभारण्यात आलेल्या ७० स्वयंचलित पर्जन्य मापकाचा वापर न केल्याने महापूरामुळे झालेले नुकसान

(१८) ३४२६ (११-०४-२०२०). श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कृष्णा-खो-यात अतिवृष्टीमुळे आलेल्या पुराचे नियंत्रण करण्यासाठी सहा वर्षांपूर्वी सुमारे पाच कोटी रुपये खर्च करून ७० स्वयंचलित पर्जन्यमापक स्टेशन बसविण्यात आली आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कृष्णा-खो-यात पडणा-या पावसाची नोंद दर १५ मिनिटांनी या स्टेशनच्या सहाय्याने मोजली जावून पावसाची एकत्रीत व अचूक माहिती घेण्याची सुविधा आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर, यंत्रणेकडून वेध शाळेचाही अंदाज घेतला जात असल्याने कोणत्या धरण क्षेत्रात किती पाऊस पडणार आहे याची नोंद घेवून त्यानुसार कोणत्या भागात किती पाऊस पडणार आहे व किती पाऊस पडला आहे, नदी खोऱ्यातील मध्यम व मोठ्या धरणातील पाण्याची पातळी किती आहे याची अचूक माहिती एका ठिकाणी बसून घेण्यात येते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, धरणाचे दरवाजे उघडले तर त्यातून किती पाणी सोडले गेले ही माहिती ही या यंत्रणेद्वारे मिळत असून सदर यंत्रणा पाऊस सुरु झाल्यापासून पहिल्या दिवसापासून निरीक्षणाखाली ठेवली गेली असती तर परस्थितीवर नियंत्रण ठेवता आले असते व मोठ्या प्रमाणावर मनुष्य व शेतीची हानी टाळता आली असती, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, जलसंपदा विभागाच्या वरिष्ठ अधिका-यांनी यात लक्ष न घातल्याने धरणातून पाणी सोडण्याचे निर्णय स्थानिक पातळीवर कनिष्ठ अधिका-यांनी घेतले, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले वा त्यानुसार संबंधितांवर कोणती कारवाई केली तसेच भविष्यात अशा प्रकारची पुनरावृत्ती होवू नये म्हणून शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. जयंत पाटील (२९-१०-२०२०) : (१) होय,

सन २०१४ मध्ये एककालिक आधारसामुगी अधिग्रहण प्रणाली अंतर्गत कृष्णा व भीमा उपखोऱ्यात १९१ पर्जन्यमापन केंद्रे, ३७ नदीपातळी मापक केंद्रे, ४२ स्वयंचलित हवामान केंद्रे, ४६ जलाशय पातळी मापक व २६ प्रमुख धरणांतील साडंवावरील व्दार उघडणेबाबत माहिती देण्यासाठीची प्रणाली उभारली असून त्यापैकी कृष्णा उपखोऱ्यात एकूण ६८ स्वयंचलित पर्जन्यमापक स्टेशन बसविण्यात आली आहेत.

(२) होय, खरे आहे.

बसविण्यात आलेल्या स्वयंचलित पर्जन्यमापक केंद्रांची आधारसामग्री जी एस एम / जी पी आर एस या प्रणाली द्वारे दर १५ मिनिटाला सिंचन भवन, पुणे येथील आधार सामग्री केंद्रात प्राप्त होत असते.

(३) अंशतः खरे आहे.

एककालिक आधारसामग्री अधिग्रहण प्रणाली अंतर्गत वेध शाळेचा अंदाज घेतला जात नाही.

एककालिक आधारसामग्री अधिग्रहण प्रणाली अंतर्गत कृष्णा व भीमा उपखोऱ्यात एकूण ४६ जलाशयावर पाणी पातळी मापक यंत्रे असून त्यापैकी कृष्णा उपखोऱ्यात १९ धरणांवर पाण्याची पातळी मोजली जाते व ती दर एक तासाला सिंचन भवन, पुणे येथील सर्व्हरवर प्राप्त होत असते.

(४) नाही.

धरणांच्या दरवाज्यातून सोडण्यात येणाऱ्या पाण्याचे नियंत्रण हे धरण अभियंत्यांकडे असते. धरण क्षेत्रात पडणारा पाऊस, येऊ शकणारा येवा व धरणाची परिचालन सूची व धरणाखालील नदीतील पाणी पातळीचा विचार करून धरणांचे दरवाजे उघडले जातात. सन २०१९-२० या वर्षी कमी कालावधीत अभूतपूर्व पाऊस पडल्याने धरण सुरक्षिततेचा विचार करता मोठ्या प्रमाणात धरणातून पाणी सोडावे लागले.

(५) नाही.

धरण क्षेत्रात पडणारा पाऊस, येऊ शकणारा येवा व धरणाची परिचालन सूची यांचा विचार करून धरण अभियंत्यांपासून वरिष्ठ अभियंत्यांपर्यंत समन्वयाने धरणातून पाणी सोडण्याचा निर्णय घेतला जातो.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अंगणवाडी सेविका, मदतनीस, मिनी अंगणवाडी सेविकांच्या

मोठ्या प्रमाणात जागा रिक्त असल्याबाबत

(१९) ३६६६ (२५-०३-२०२०). श्री.महेंद्र दळवी (अलिबाग), श्री.राहूल कुल (दोंड), श्री.रमेश नानासाहेब बोरनारे (सर) (वैजापूर), श्री.क्षितीज ठाकूर (नालासोपारा), श्री.हितेंद्र ठाकूर (वसई), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विशेषतः औरंगाबाद जिल्ह्यातील वैजापूर तालुका व पालघर जिल्ह्यातील बालविकास प्रकल्प अधिकारी, अंगणवाडी पर्यवेक्षक, अंगणवाडी सेविका, मदतनीस, मिनी अंगणवाडी सेविकांच्या मोठ्या प्रमाणात जागा रिक्त असल्याचे नुकतेच माहे जानेवारी, २०२० मध्ये निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील मागील ३ वर्षांमध्ये रिक्त झालेल्या एकूण पदापैकी अंगणवाडी सेविका व मदतनीसांची ६ हजार ५०० पदे तात्काळ भरण्यास दिनांक १८ जानेवारी, २०२० रोजी वा त्यासुमारास मान्यता देण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) तसेच, पुरेशा प्रमाणात अंगणवाड्या सुरु व्हाव्यात या हेतूने १८ अंगणवाड्या तर ७४५ मिनी अंगणवाड्या सुरु करण्यात येणार आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त पदे भरणेबाबतचे निर्बंध हटविण्यात आले असतानाही एवढ्या मोठ्या प्रमाणात पदे रिक्त असण्याची कारणे काय आहेत,
- (५) असल्यास, रिक्त पदे भरण्याबाबत अनेक वर्षांपासून अंगणवाडी सेविका व मदतनिसांच्या प्रलंबित असलेल्या मानधनाबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

अॅड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (२६-१०-२०२०) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२), (३), (४), (५) व (६) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत नंदुरबार, गडचिरोली, उस्मानाबाद, वाशिम हे निती आयोगाचे महत्वकांक्षी जिल्हे तसेच डावी-कडवी विचारसरणी यामधील गोंदिया, चंद्रपूर व भंडारा जिल्हयातील काही भाग तसेच संपूर्ण पालघर जिल्हा, अमरावती जिल्हयातील मेळघाट, धारणी आणि चिखलदरा या प्रकल्प / तालुक्यातील अंगणवाडी सेविका, मदतनीस व मिनी अंगणवाडी सेविका यांची रिक्त पदे भरण्यास शासन निर्णय दिनांक ८/१०/२०१८ अन्वये मान्यता देण्यात आली होती.

त्यानुसार या शासन निर्णयान्वये परवानगी दिलेल्या क्षेत्रा व्यतिरिक्त राज्यातील उर्वरित सर्व क्षेत्रातील अंगणवाडी सेविका, मदतनीस व मिनी अंगणवाडी सेविका यांच्या रिक्त पदांपैकी ५०% रिक्त पदे भरण्यास शासन निर्णय दिनांक १७/०१/२०२० अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

सदर रिक्त पदे भरताना ICDS CAS मध्ये जास्तीत जास्त मुलांची उपस्थिती असेल अशी अंगणवाडी केंद्र, आदिवासी क्षेत्रातील अंगणवाडी केंद्र, डोंगराळ भाग व तालुक्याच्या ठिकाणापासून दुर्गम भागात असलेली अंगणवाडी केंद्र याचा प्राधान्याने विचार करून तेथील रिक्त पदे भरण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. त्यानुसार क्षेत्रिय पातळीवर कार्यवाही करण्यात येत आहे.

कृष्णा मराठवाडा सिंचन प्रकल्पाच्या कामाबाबत

(२०) ३६८६ (१६-०४-२०२०). श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (तुळजापूर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मराठवाड्यातील हक्काचे असलेले कृष्णा खो-यातील २० टक्के पाणी उस्मानाबाद व बीड जिल्हयातील जनतेस दिलासा देण्यासाठी पहिला टप्पा म्हणून ७ टीएमसी पाणी देण्याचे ठरले होते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू प्रकल्पाचे काम तातडीन पुर्ण व्हावे म्हणून व प्रकल्पाचे महत्व लक्षात घेऊन माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान औरंगाबाद येथे झालेल्या मंत्री मंडळाच्या बैठकीमध्ये सदरहू प्रकल्पास प्रतिवर्षास १२०० कोटी रुपयांची तरतुद करून प्रकल्प पुर्ण करण्याचे ठरले होते, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, सदरहू प्रकल्प अंदाजे रु. ४८४५.०५ कोटीचा असून पहिल्या टप्प्यातील ७ टिएमसी पाणी वापरासाठी रु. २३४९.१० कोटीची कामे दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली होती, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, शासनाने आखून दिलेल्या प्रकल्प कामांच्या प्राधान्य क्रमांमध्ये सर्वप्रथम लिंक-५ उध्दट बरैज, जेऊर बोगदा व उपसा टप्पा क्र. १ ची कामे पुर्ण करावीत असे नमुद केले असून उपसा सिंचन योजना क्र. १ अंतर्गत सोनगिरी साठवण तलावापर्यंतची उपसा घटकांची सर्व कामे व उपसा सिंचन योजनेची कामे तसेच पांगदरवाडी साठवण तलाव ते रामदरा साठवण तलाव हि कामे अद्याप हाती घेण्यात आलेली नसून जेऊर येथील २४ कि.मी. लांबीच्या बोगद्यासाठी निधी उपलब्ध असूनही काही तांत्रिक अडचणीमुळे हे काम वेगाने पुर्ण करता येत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, सदरहू योजनेस घालण्यात आलेल्या मर्यादेमुळे कामांच्या गतीवर व निधी खर्च करण्यास मर्यादा येत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (६) असल्यास, शासनाने जलसंपदा विभागाच्या कामाच्या बाबतीत घातलेल्या मर्यादा कमी करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (७) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (२९-१०-२०२०) : (१) अंशतः खरे आहे.

कृष्णा-मराठवाडा सिंचन प्रकल्पास शासन निर्णय दि. २७.०८.२००९ अन्वये प्रथम सुधारीत प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे. त्यामध्ये पहिल्या टप्प्यात पाणी उपलब्धतेनुसार ७.०० अ.घ.फु. मर्यादेत कामे हाती घेण्याचे निर्देश आहेत.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) प्रकल्पाची मंजूर प्रथम सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेची किंमत रु. ४८४५.०५ (दरसूची २००८-०९) इतकी आहे. दि.२७.०८.२००९ च्या शासन निर्णयाद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या प्रथम सुधारीत प्रशासकीय मान्यतेतील ७.०० अ.घ.फु. पाणी वापरासाठीची किंमत रु. २३४९.१० कोटी इतकी आहे.

(४) अंशतः खरे आहे.

जेऊर बोगद्याचे काम प्रगतीपथावर असून सदर बोगद्याचे काम वेगाने पुर्ण होणेसाठी आवश्यक असलेल्या शाफ्ट व उपाययोजना करण्यात आल्या असून त्यानुसार सदरहू काम शक्य तेवढ्या शिघ्र गतीने प्रगतीपथावर आहे.

(५) कृष्णा मराठवाडा सिंचन प्रकल्पाचा प्राधान्यक्रम निश्चित करण्यात आला असून त्यानुसार कृष्णा मराठवाडा सिंचन प्रकल्पाची कामे ७.०० अ.घ. फू. पाणी वापराच्या मर्यादेत प्रगतीपथावर आहेत.

(६) कृष्णा मराठवाडा सिंचन प्रकल्पाची पुढील प्राधान्यक्रमातील कामे हाती घेण्यास मान्यता मिळणेबाबतचा प्रस्ताव महामंडळाकडून दि.०५.०२.२०२० रोजीच्या पत्रान्वये शासनास प्राप्त झाला असून त्याबाबतची कार्यवाही शासनस्तरावर प्रगतीपथावर आहे.

(७) प्रश्न उद्भवत नाही.

शिरपूर जैन (ता.मालेगांव, जि.वाशिम) येथील प्राथमिक आरोग्य

केंद्रातील रिक्त पदे भरण्याबाबत

(२१) ३८२३ (१३-०४-२०२०). श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्रीमती सुलभा खोडके (अमरावती), श्री.मोहनराव हंबर्डे (नांदेड दक्षिण) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शिरपूर जैन (ता.मालेगांव, जि.वाशिम) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रातर्गत ३२ गावे येत असतानाही संबंधित गावातील रुग्णांवर उपचार करण्यासाठी एकच वैद्यकिय अधिकारी असल्याने येथील रुग्णसेवेवर परिणाम होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, येथील रिक्त पदे भरण्यासह या प्राथमिक आरोग्य केंद्राला ग्रामीण रुग्णालयाचा दर्जा मिळावा अशीही मागणी होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या मागणीवर शासनाने निर्णय घेवून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे आहे.

(३) ग्रामीण रुग्णालयाचा दर्जा देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

करमाळा विधानसभा क्षेत्रातील दहिगाव उपसा सिंचन योजना बंद झाल्याबाबत

(२२) ४०४८ (२४-०७-२०२०). श्री.राम सातपुते (माळशिरस) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) करमाळा विधानसभा क्षेत्रातील दहिगाव उपसा सिंचन योजना बंद झाल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सध्या तालुक्यात ज्वारीच्या पिकासाठी पाण्याची अत्यंत गरज असून मागणीची पूर्तता होत नसल्याचे दिसून येत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर योजना चालू करण्यासाठी शासन स्तरावर कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (२९-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

सुधारीत प्रशासकीय मान्यते अभावी योजनेची उर्वरित कामे तात्पूर्ती बंद आहेत.

(२) दि.२०/१२/२०१९ ते दि.३०/०१/२०२० या कालावधीत रब्बी हंगामाचे सिंचनाचे आवर्तन पूर्ण करण्यात आले आहे. सदर कालावधीत आवर्तनामध्ये एकूण ३१२.८८ द.ल.घ.फु. इतका पाणी वापर झालेला आहे.

(३) सदर योजनेचा व्दितीय सुधारीत प्रशासकीय मान्यता प्रस्ताव शासनास प्राप्त झाला असून सदर प्रस्तावाची शासनस्तरावर छाननी सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

संगमनेर (जि.अहमदनगर) तालुक्यातील निळवंडे प्रकल्पाच्या कालव्यांच्या भूसंपादनाबाबत

(२३) ४०८८ (१६-०४-२०२०). श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अहमदनगर जिल्ह्यातील निळवंडे प्रकल्पाच्या कालव्यांच्या संगमनेर तालुक्यातील काही क्षेत्राचे भूसंपादन अद्यापही होऊ शकलेले नसल्यामुळे कालव्यांची कामे प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संगमनेर तालुक्यातील किती क्षेत्राचे भूसंपादन झाले आहे व किती जमिनीची भूसंपादन बाकी आहे,

(३) असल्यास, भूसंपादनास होण्याच्या विलंबाची कारणे काय आहेत,

(४) असल्यास, सदर भूसंपादनाची कामे पूर्ण करून कालव्यांची कामे पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (२९-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

संगमनेर तालुक्यातील निळवंडे प्रकल्पाच्या कालव्याची कामे भूसंपादना अभावी रखडलेली नाहीत.

(२) संगमनेर तालुक्यातील भूसंपादनाचा तपशील खालील-प्रमाणे आहे.

१) एकूण भूसंपादन क्षेत्र ७४२.९१ हे.आर

२) संपादित झालेले क्षेत्र- ६५३.६१ हे.आर.

३) भूसंपादन करावयाचे उर्वरित क्षेत्र-८९.३० हे. आर

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रकल्पाच्या कालव्याची कामे सन २०२२-२३ पर्यंत निधीच्या उपलब्धतेनुसार पुर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मनमाड उपजिल्हा रुग्णालयात कायमस्वरुपी अस्थिरोग तज्ञ डॉक्टरची नेमणूक करण्याबाबत

(२४) ४२५३ (१३-०४-२०२०). श्री.सुहास (आण्णा) व्दारकानाथ कांदे (नांदगाव) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) मनमाड उपजिल्हा रुग्णालयात कायमस्वरूपी अस्थिरोग तज्ञ डॉक्टरची नेमणूक करावी अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधी व नागरीकांकडून वारंवार रुग्णालय प्रशासनाकडे करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मनमाड हे रेल्वे जंक्शन असून तेथे पेट्रोलियम कंपनी व खाद्य पुरवठा निगमचे गोडावून मोठ्या प्रमाणात आहेत तसेच शहराची लोकसंख्याही एक ते दीड लाखांच्या आसपास असल्यामुळे तेथे होणाऱ्या विविध अपघातात हाडांचे फॅक्चर, हाड मोडणे व विविध समस्यांवर उपचार करण्यासाठी कायमस्वरूपी अस्थिरोग तज्ञाची नेमणूक करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

(२) उपजिल्हा रुग्णालय, मनमाड येथे अस्थिरोग तज्ञ या संवर्गाचे पद प्रमाणकानुसार मंजूर नाही. अपघातग्रस्त रुग्णांना प्राथमिक उपचार करून नजिकच्या सामान्य रुग्णालय, मालेगांव व जिल्हा रुग्णालय, नाशिक येथे पुढील संदर्भसेवेसाठी संदर्भित केले जाते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जिंतूर व सेलु (जि.परभणी) तालुक्यात प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील
डॉक्टरांची पदे रिक्त असल्याबाबत**

(२५) ४३८६ (२५-०३-२०२०). **श्रीमती मेघना साकोरे बोर्डीकर (जिंतूर) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिंतूर व सेलु (जि.परभणी) तालुक्यात प्राथमिक आरोग्य केंद्र येथील डॉक्टरांची बहुतांश पदे रिक्त असल्याचे माहे जानेवारी, २०२० मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ही पदे रिक्त असल्याने ग्रामीण भागातील रुग्णांची गैरसोय होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, रुग्णसेवा देण्याबाबत शासनाने कोणत्या उपाययोजना केल्या वा करण्यात येत आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

शिरपूर जैन (ता.मालेगाव, जि.वाशिम) या प्राथमिक आरोग्य केंद्रात दोन वर्षापासून कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया बंद असल्याबाबत

(२६) ४६७२ (२०-०३-२०२०). श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्रीमती सुलभा खोडके (अमरावती), श्री.मोहनराव हंबर्डे (नांदेड दक्षिण), श्री.सुरेश वरपुडकर (पाथरी), श्री.हिरामण खोसकर (इगतपूरी), श्री.विकास ठाकरे (नागपूर पश्चिम) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटूंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिरपूर जैन (ता.मालेगाव, जि.वाशिम) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात प्रशासनाच्या उदासिनतेमुळे कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया गत २ वर्षापासून पूर्णतः बंद आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शस्त्रक्रिया करून घेण्यास इच्छुक असणाऱ्या शकडो महिलांच्या शस्त्रक्रिया रखडल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून तातडीने कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया सुरू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

जवळील आरोग्य संस्थेत नियोजन करून तेथे शस्त्रक्रिया करण्यात येत आहेत.

(३) प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या नवीन इमारतीत मार्च, २०२० पासून कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया केल्या जातात.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कळवण (जि.नाशिक) तालुक्यात राबविण्यात आलेल्या बोगस डॉक्टर शोध मोहिमेअंतर्गत फक्त दोनच डॉक्टर आढळून आल्याबाबत

(२७) ५०१४ (२२-०३-२०२०). श्री.नितीन अर्जुन (ए.टी.) पवार (कळवण) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कळवण (जि.नाशिक) तालुक्यात राबविण्यात आलेल्या बोगस डॉक्टर शोध मोहिमेअंतर्गत फक्त दोनच डॉक्टर आढळून आल्याचे माहे जानेवारी,२०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रत्यक्षात तालुक्यातील आदिवासी व ग्रामीण भागात २० ते २५ बोगस डॉक्टर कार्यरत असल्याची नोंद आरोग्य विभागाकडे आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास. ग्रामीण व आदिवासी भागात वैद्यकीय क्षेत्रातील कोणतीही नियमानुसार परवानगी अथवा पदवी नसताना हे डॉक्टर गोरगरीब रुग्णांवर उपचार करत असल्याचे निदर्शनास आले आहे हे ही खरे आहे काय,

वि.स. १५ (२३)

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, व तदनुषंगाने संबंधित दोषींवर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अमित विलासराव देशमुख (१६-१०-२०२०) : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) कळवण तालुक्यामध्ये घेण्यात आलेल्या शोध मोहिमेतील २२ अनधिकृत वैद्यकीय व्यवसायीकांची यादी तालुका आरोग्य अधिकारी कार्यालय कळवण यांच्याकडे आहे.

(३), (४) व (५) अनाधिकृत वैद्यकीय व्यवसाय करणाऱ्या व्यक्तींच्या शैक्षणिक अर्हतेच्या कागदपत्रांची छाननी करण्याचे काम तालुकास्तरीय समितीकडून करण्यात येत आहे.

याबाबत वैद्यकीय शिक्षण विभाग शासन परिपत्रक दि.०५.०२.२००३ खालील तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.

राज्यातील वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये विविध पदांच्या जागा रिक्त असल्याबाबत

(२८) ५२२९ (२२-०३-२०२०). **श्री.प्रशांत बंब (गंगापूर) :** सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये विविध पदांच्या जागा रिक्त असल्याने त्याचा परिणाम रुग्णांवर होत असल्याचे वरळी, मुंबई येथील भगवती हरीलाल भगवती रुग्णालयाच्या माध्यमातून सादर केलेल्या अहवालात स्पष्ट झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणाची शासनाने गंभीर दखल घेऊन राज्यातील सर्वच वैद्यकीय, निमवैद्यकीय विद्यालयांतील रिक्त जागा भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. अमित विलासराव देशमुख (२८-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) नियमानुसार रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही शासन तसेच वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय व संस्था स्तरावर सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

केंद्र शासनाच्या गोवर-रुबेरा आणि विश्वास अभियानासाठी मोठ्या प्रमाणात जनजागृती होणेबाबत

(२९) ५७६३ (१३-०४-२०२०). **श्री.बाबासाहेब पाटील (अहमदपूर) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र शासनाच्या महत्वाकांक्षी गोवर-रुबेरा आणि विश्वास अभियानासाठी मोठ्या प्रमाणात जनजागृती व्हावी याकरीता शासनाने आर्थिक तरतूद करून सदर निधी हा सोलापूर जिल्हयातील वैद्यकीय अधिकारी यांच्या खात्यावर जमा करण्यात येऊन देखिल शासनाने दिलेल्या नियमानुसार व सूचनेनुसार सदर निधी खर्च झाला नसल्याची तक्रार जिल्हयातील प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या वैद्यकीय अधिकारी आणि जिल्हा परिषद सदस्य यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी जि.प.सोलापूर यांच्याकडे माहे फेब्रुवारी २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान केलेल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणात जिल्हा आरोग्य अधिकारी यांनी संबंधित विभागाचे अधिकाऱ्यांना हाताशी धरून कोटयावधी रुपयांचा गैरव्यवहार केलेला आहे, हेही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, तदनुषंगाने दोषी असणाऱ्या अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

जिल्हा परिषद सदस्य यांनी तक्रार केली असून प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे वैद्यकीय अधिकारी यांनी तक्रार केलेली नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) गोबर रुबेला अभियानसंबंधी अतिरिक्त संचालक, आरोग्य सेवा राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पुणे यांनी माहे जून, २०१९ मध्ये सहाय्यक संचालक, आरोग्य सेवा, पुणे मंडळ यांच्या अध्यक्षतेखाली ३ सदस्य समिती गठीत करून सदर तक्रारीची चौकशी केली आहे.

केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार सोलापूर जिल्हयात गोवर रुबेला मोहिमेमध्ये ९ महिने ते १५ वर्ष वयोगटातील ८,९४,८२१ पैकी ८,९२,३१० लाभार्थींचे लसीकरण पूर्ण करण्यात आले. सदर मोहिम यशस्वीपणे राबविणेसाठी सोलापूर जिल्हयास रु.८६,६६,४७७/- इतका निधी राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय येथून प्राप्त झाला त्या पैकी विहित प्रयोजनासाठी रु.७३,६८,४७४/- इतका खर्च झाला असून रु.१२,९८,००३/- निधी शिल्लक आहे. चौकशीत गोवर रुबेला लसीकरण मोहिमेमध्ये भ्रष्टाचार/आर्थिक गैरव्यवहार झाल्याचे दिसून येत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागोठणे (जि.रायगड) शहरातील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात एम.बी.बी.एस.दर्जाचा वैद्यकीय अधिकारी तसेच १०८ क्रमांकाची रुग्वाहीका उपलब्ध नसल्याबाबत

(३०) ६३४३ (२५-०३-२०२०). **श्री.रविशेठ पाटील (पेण) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागोठणे (जि.रायगड) शहरातील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात एम.बी.बी.एस.दर्जाचा वैद्यकीय अधिकारी तसेच १०८ क्रमांकाची रुग्वाहीका उपलब्ध नसल्याने रुग्णांची गैरसोय होत आहे, हे खरे आहे काय,

वि.स. १५ (२५)

- (२) असल्यास, एम.बी.बी.एस.दर्जाचा वैद्यकीय अधिकारी व अत्यावश्यक सेवेकरीता १०८ क्रमांकाची रुग्ण वाहीका तात्काळ उपलब्ध करून देण्याबाबत स्थानिक ग्रामस्थांनी नागोठणे प्राथमिक आरोग्य केंद्राबाहेर उपोषण केले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) एमबीबीएस वैद्यकीय अधिकारी नाही हे खरे आहे परंतु दोन बीएएमएस वैद्यकीय अधिकाऱ्यांमार्फत आरोग्य सेवा देण्यात येत आहे. १०८ क्रमांकाची रुग्णवाहीका नागोठणे येथून ८ कि.मी. अंतरावर आंबेवाडी येथे उपलब्ध आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

महाराष्ट्र राज्य पत्रकार संघ अध्यक्ष नागोठणे यांनी दि.१४.०२.२०२० रोजी उपोषणास बसण्याबाबतचे पत्र दिले होते.

(३) दि.१४.०२.२०२० पासून जिल्हा परिषद दवाखाना कुहिरे ता.पेण येथील वैद्यकीय अधिकाऱ्यास प्रा.आ.कें., नागोठणे येथील वैद्यकीय अधिकारी पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आल्याने उपोषणाचा प्रश्न उद्भवला नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सांगोला तालुक्यातील पश्चिमेकडील दुष्काळग्रस्त गावांना पाणी मिळण्याकरिता मंजूर करण्यात आलेल्या टँभू उपसा सिंचन योजनेचे काम संध गतीने होत असल्याबाबत

(३१) ६९६९ (१६-०४-२०२०). अॅड.शहाजीबापू पाटील (सांगोले) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सांगोला तालुक्यातील पश्चिमेकडील दुष्काळग्रस्त गावांना पाणी मिळण्याकरिता टँभू उपसा सिंचन योजना मंजूर करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर टँभू उपसा सिंचन योजनेअंतर्गत मंजूर कामे अत्यंत संध गतीने चालू आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, मंजूर कामे संध गतीने होण्याची कारणे काय आहेत, तसेच, सदर कामे लवकरात लवकर होण्याकरिता शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (२९-१०-२०२०) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

टँभू उपसा सिंचन योजनेद्वारे सातारा जिल्हयातील ६०० हे., सांगली जिल्हयातील ५९,८७२ हे. व सोलापूर जिल्हयातील २०,००० हे. असे एकूण ८०,४७२ हे. क्षेत्रास सिंचनाचा लाभ मिळणार आहे.

(२) हे खरे नाही.

वि.स. १५ (२६)

टेंभू उपसा सिंचन योजनेचा केंद्र शासनाच्या बळीराजा जलसंजीवनी योजनेत समावेश आहे व प्रकल्पाची कामे सुरु आहेत.

(३) सदर प्रकल्पाचा समावेश सन २०१८-१९ मध्ये केंद्र शासनाच्या अर्थसहाय्यीत बळीराजा जलसंजीवनी योजनेत करण्यात आला आहे व उर्वरीत कामासाठी रु.१,२०३.६६ कोटी रकमेची तरतूद करण्यात आली आहे बळीराजा जलसंजीवनी योजनेअंतर्गत अद्यावत खर्च रु. ६७७.१६ कोटी इतका झाला आहे.

टेंभू उपसा सिंचन योजनेस शासन निर्णय दि.०४/०२/२०१९ अन्वये रु.४,०८८.९४ इतक्या कोटी किंमतीची द्वितीय सुप्रमा प्रदान करणेत आली आहे.

टेंभू योजना टप्पा क्र.१ ते ५, विसापुर-पुणदी योजनेसह कार्यान्वित झाली असून, सांगोला तालुक्यातील कालव्याचे कामासह उर्वरीत वितरण व्यवस्थेची कामे बंदीस्त नलिकाद्वारे हाती घेऊन नियोजनाप्रमाणे पूर्ण करणेत येत आहेत. सदर प्रकल्पाचे काम सन २०२१ मध्ये पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

खुंटेफळ (ता. आष्टी, जि. बीड) येथील साठवण तलावाचे काम त्वरीत सुरु करणेबाबत

(३२) ७३२८ (१६-०४-२०२०). श्री.बाळासाहेब आजबे (आष्टी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खुंटेफळ (ता.आष्टी, जि.बीड) येथील साठवण तलावाचे काम सद्यस्थितीत बंद असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, खुंटेफळ येथील साठवण तलावाचे काम सद्यस्थितीत पर्यावरण मान्यता नसलेने मराठवाड्यावर विशेषतः आष्टी तालुक्यातील दुष्काळी भागावर अन्याय होत आहे, ही बाब लक्षात घेता या योजनेस पर्यावरणविभाग मान्यता देणार, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू तलावाचे अपूर्णावस्थेतील काम तातडीने सुरु करणेबाबत तसेच बाधित शेतकऱ्यांना तातडीने नुकसान भरपाई अदा करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली हे वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (२९-१०-२०२०) : (१) होय.

केंद्रीय पर्यावरण, वन व हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे दि.१२/०२/२०१४ रोजीच्या पत्रानुसार योजनेचे काम पर्यावरण मान्यता अप्राप्त असल्याने बंद होते.

(२) होय.

पर्यावरण विभागाचे राज्य पर्यावरण प्रभाव मुल्यांकन प्राधिकरण (SEIAA) यांचे दि. ०२/०३/२०२० रोजीच्या पत्रान्वये खुंटेफळ तलावाचा समावेश असलेल्या आष्टी उपसा सिंचन योजना क्र. ३ ता. आष्टी जि. बीड या योजनेस पर्यावरण मान्यता प्राप्त झालेली आहे.

(३) निधीच्या उपलब्धतेनुसार पुढील ४ वर्षात काम पूर्ण करण्याचे प्रस्तावित आहे.

तसेच बुडीत क्षेत्रातील शेतकऱ्यांच्या बाधीत जमिनींची संयुक्त मोजणी करण्यात येत आहे. संपादित करण्यात येणाऱ्या जमिनींचा योग्य तो मावेजा नविन भुसंपादन कायदा २०१३ नुसार सरळ खरेदीने जमिनी घेणे बाबत योग्य ती कार्यवाही करून बाधित शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई अदा करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राळेगांव (ता कळंब, जि.यवतमाळ) येथील बेबंळा मुख्य कालव्याचे उजव्या बाजुने विद्युत वितरण कंपनीद्वारे विद्युत पुरवठा करण्याबाबत

(३३) ७६३२ (१६-०४-२०२०). डॉ.अशोक उईके (राळेगाव) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राळेगांव (ता.कळंब, जि.यवतमाळ) येथील बेबंळा प्रकल्पाच्या मुख्य कालव्यातून पाणी सोडल्याने कालव्याच्या डाव्या बाजुने उपकालवे पाटस-याचे काम केले असल्याने परिसरातील शेतकरी हा शेती सिंचना करिता सदरहू पाणी घेवू शकतो परंतु कालव्याच्या उजव्याबाजुने उपकालव्याची पाटस-याची निर्माती केली नसल्याने शेत शिवाराच्या जवळच पाणी असतांना शेतकऱ्यांना सिंचनासाठी पाणी घेता येत नसल्याचे दिनांक १० जानेवारी, २०२० रोजी वा त्यासामारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बेबंळा प्रकल्पाच्या मुख्य कालव्याच्या उजव्याबाजुने वीज वितरण कंपनी कडून विद्युत पोल उभारून विद्युतपुरवठा केल्यास उजव्या बाजुच्या शेतकऱ्यांना शेती सिंचनाकरिता इलेक्ट्रीक मोटरच्या मदतीने पाणी मिळू शकते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास शेतकऱ्यांना सिंचनाचा लाभ मिळण्याकरिता शासनस्तरावर वीज वितरण कंपनीला बेबंळा कालव्याच्या उजव्या बाजुला विद्युतपोल काम करण्याबाबत निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (१४-१०-२०२०) : (१) होय खरे आहे.

बेबंळा प्रकल्पास एक उजवा मुख्य कालवा प्रस्तावित आहे. सदर कालवा कंटुर पध्दतीचा आहे. त्यामुळे वहन पध्दतीचा (by gravity) मुख्य कालव्याच्या फक्त डाव्या बाजुस असलेले क्षेत्र लाभक्षेत्रात सामाविष्ट आहे. परंतू उजव्याबाजूचे लाभक्षेत्र कालवा तळ पातळीपेक्षा उंच असल्याने सदर क्षेत्रास वहन पध्दतीने लाभ देता येत नाही,

(२) होय.

सदरचे क्षेत्र हे कालव्याचे वरील बाजूस असल्याने, कालव्यातून विद्युत मोटारीद्वारे शेतीसाठी पाणी उपसाद्वारे घेता येईल. तथापि, सदर क्षेत्र बेबंळा प्रकल्पाच्या जलनियोजन क्षेत्राच्या कार्यक्षेत्राबाहेर आहे.

वि.स. १५ (२८)

(३) विद्युत पोल उभारणीसाठी जलसंपदा विभागामार्फत निधी उपलब्ध करून दिला जात नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

ग्रामीण रुग्णालय औसा, किल्लारी व कासार सिरशी (जि.लातूर) येथे वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी यांची पदे रिक्त असल्याबाबत

(३४) ७७५४ (१३-०४-२०२०). श्री.अभिमन्यु पवार (औसा) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ग्रामीण रुग्णालय औसा, ग्रामीण रुग्णालय किल्लारी, ग्रामीण रुग्णालय कासार सिरशी (जि.लातूर) येथील रुग्णालयात वैद्यकीय अधिकारी, लॅब टेक्नीशियन, ANM सेविका आदि कर्मचाऱ्यांची पदे रिक्त असल्याने वैद्यकीय सेवेवर परिणाम होत असल्याने स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी सदरील रिक्त पदे तत्काळ भरण्याबाबतचा प्रस्ताव सादर करण्याची मागणी तालुका वैद्यकीय अधिकारी व वैद्यकीय अधीक्षक ग्रामीण रुग्णालय औसा यांच्याकडे दिनांक १२ डिसेंबर, २०१९ रोजी तहसील कार्यालय औसा येथे आढावा बैठकीत केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास उक्त रुग्णालयातील रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) ग्रामीण रुग्णालय, औसा, किल्लारी व कासारशिरशी येथील वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (एस२३) व (एस२०) ची पदे तसेच लातूर करीता ९ एएनएमची पदे भरण्यात आलेली आहेत. प्रयोगशाळा तंत्रज्ञानाचे पद रिक्त असले तरी प्रयोगशाळा चाचण्या बाह्यसेवा पुरवठाद्वारा मार्फत केल्या जातात.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्रीगोंदा-नगर (जि.अहमदनगर) तालुक्यातील साकळाई उपसा सिंचन योजनेस निधी उपलब्ध करू देणेबाबत

(३५) ९६३७ (२८-०५-२०२०). श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) श्रीगोंदा-नगर (जि.अहमदनगर) तालुक्यातील साकळाई उपासा जलसिंचन योजनेस निधी उपलब्ध करून देण्याची मागणी तेथील ग्रामस्थांकडून गेल्या दोन वर्षांपासून शासनाकडे करण्यात येवूनही निधीची तरतूद करण्यात आली नसल्याचे माहे मार्च, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

वि.स. १५ (२९)

(२) असल्यास, डिंभे माणिकडोह बोगदयाचे काम हाती घेण्याच्या अनुषंगाने सविस्तर सर्वेक्षण व संकल्पन करण्यास शासनाने दिनांक ७ ऑगस्ट, २०१९ रोजी वा सुमारास मान्यता दिली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू जलसिंचन योजनेस निधी उपलब्ध करून देण्यासह सर्वेक्षण व संकल्पन केल्यानुसार डिंभे माणिकडोह बोगदयाचे काम करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (२९-१०-२०२०) : (१) अंशतः खरे आहे.

श्रीगोंदा-नगर (जि.अहमदनगर) तालुक्यातील साकळाई उपसा सिंचन योजनेला अद्याप कोणत्याही प्रकारची मान्यता नसल्याने सदर योजनेसाठी विवक्षितपणे निधीची तरतूद करण्यात आली नाही.

(२) होय.

(३) कार्यकारी अभियंता, डिंभे धरण विभाग, मंचर यांच्या दि. ०८/११/२०१९ रोजीच्या कार्यारंभ आदेशान्वये डिंभे माणिकडोह बोगदयाचे सर्वेक्षण व अन्वेषणाचे काम प्रगतीपथावर आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**दर्यापूर (जि. अमरावती) येथील उपजिल्हा रुग्णालयात
शल्यचिकित्स्तकाची नियुक्ती करण्याबाबत**

(३६) ९७६८ (०३-०६-२०२०). श्री.बळवंत वानखडे (दर्यापूर), श्री.राजेश एकडे (मलकापूर), श्री.विकास ठाकरे (नागपूर पश्चिम) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दर्यापूर (जि.अमरावती) हे जिल्हा मुख्यालयापासून ६० की.मी. दूर असून येथील उपजिल्हा रुग्णालयात शल्यचिकित्स्तक हे पद रिक्त असल्यामुळे येथे येणा-या रुग्णांना शस्त्रक्रियेसाठी अमरावती अथवा अकोला येथील रुग्णालयात जावे लागत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दर्यापूर येथील उपजिल्हा रुग्णालयात शल्यचिकित्स्तकाची तातडीने नियुक्ती करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

उपजिल्हा रुग्णालय दर्यापूर, जि.अमरावती येथे वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ संवर्गातील शल्यचिकित्सक उपलब्ध झाला नसल्यामुळे सदर पदावर बंधपत्रित वैद्यकीय अधिकारी कार्यरत आहे. तसेच सदर रुग्णालयाचे वैद्यकीय अधीक्षक हे एमएस सर्जन असून ते रुग्णांना वेळोवेळी त्यांच्या सेवा देत आहेत.

(२) शा.नि. दि.०३.१२.२०१८ अन्वये संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करून वैद्यकीय अधिकारी संवर्गाच्या रिक्त पदांवर कंत्राटी पध्दतीने एकत्रित मानधनावर नियुक्ती करण्यात मान्यता देण्यात आली असून त्यानुसार जिल्हास्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**धामणगाव रेल्वे (ता.चांदूर रेल्वे, जि.अमरावती) मतदार क्षेत्रातील
पाथरगाव उपसा सिंचन योजनेबाबत**

(३७) १०५५० (०३-०६-२०२०). श्री.प्रताप अडसड (धामणगाव रेल्वे) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धामणगाव रेल्वे (ता.चांदूर रेल्वे, जि.अमरावती) मतदार क्षेत्रातील पाथरगाव उपसासिंचन योजनेला पंधरा वर्षांनंतर मान्यता प्राप्त झाली असून आता निविदा मंजूर होऊन ५६ कोटी रुपयांचा निधी मंजूर झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तत्कालीन शासनाने यावर रुपये २५ कोटी मंजूर केले असताना निविदा मंजूर होऊन देखील कार्यांरभाचे आदेश दिले गेले नसल्याने अद्यापपर्यंत कामाला सुरुवात झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पाथरगाव उपसा सिंचन योजनेच्या कामाला तातडीने सुरुवात होण्याच्यादृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (१४-१०-२०२०) : (१) उर्ध्व वर्धा प्रकल्पासाठी सन २०२०-२१ या वर्षात रु. ७५.०० कोटी ची तरतूद करण्यात आलेली आहे. पाथरगाव उपसा सिंचन योजनेचा समावेश उर्ध्व वर्धा प्रकल्पाच्या पाचव्या सुधारित प्रशासकीय मान्यतेमध्ये करण्यात आला असून सद्यःस्थितीत राज्य तांत्रिक सल्लागार समिती, नाशिक यांच्याकडे मंजूरीच्या स्तरावर आहे.

(२) हे खरे आहे. उर्ध्व वर्धा प्रकल्पांतर्गत पाथरगाव उपसा सिंचन योजना ही उर्ध्व वर्धा प्रकल्पाचा भाग म्हणून समाविष्ट केली आहे. प्रकल्पास पाचवी सुप्रमा प्राप्त झाल्यानंतर निविदेबाबत पुढील कार्यवाही करण्याचे नियोजित आहे.

(३) उर्ध्व वर्धा प्रकल्पांतर्गत पाथरगाव उपसा सिंचन योजना येत असून उर्ध्व वर्धा प्रकल्पाचा पाचवा सुप्रमा प्रस्ताव अनुपालनासह दि. ०२.०६.२०२० रोजी राज्य तांत्रिक सल्लागार समिती, नाशिक यांच्याकडे तांत्रिक छाननीसाठी प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात आरोग्य विभागातील रिक्त पदे तात्काळ भरणेबाबत

(३८) ११३९३ (११-०८-२०२०). श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राम कदम (घाटकोपर पश्चिम), श्री.अभिमन्यु पवार (औसा), श्री.सुभाष देशमुख (सोलापूर दक्षिण), श्री.अशोक पवार (शिरूर), श्री.दिलीप मोहिते-पाटील (खेड आळंदी), श्री.सुनिल टिंगरे (वडगाव शेरी), श्री.चेतन तुपे (हडपसर), श्री.मिहीर कोटेचा (मुलुंड), डॉ.डॉ.विनय विलासराव कोरे (सावकर) (शाहूवाडी), श्री.सुभाष सुरेशचंद्र देशमुख (सोलापूर दक्षिण), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), डॉ.बालाजी किणीकर (अंबरनाथ) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात आरोग्य विभागातील सुमारे १७,००० पदे रिक्त असून यापैकी संचालकांच्या २ पदांपैकी १ पद, अतिरिक्त संचालकांची ३ पैकी २ पदे, सहसंचालकांची १० पैकी ८ पदे, जिल्हा शल्य चिकित्सक यांची ६४३ पैकी ३६८ पदे, जिल्हा आरोग्य अधिकाऱ्यांची २८१ पैकी १५७ पदे, विशेषज्ञांची ६२७ पैकी ४९३ पदांचा समावेश असून परिचारिकांची ३०% व आरोग्य सेविका व सहायकांची ५० टक्के पदे रिक्त असल्याचे माहे मे, २०२० च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, केंद्रीय ग्रामीण आरोग्य अहवालात राज्यात ग्रामीण रुग्णालयांमध्ये डॉक्टरांच्या ४० टक्के तर प्राथमिक आरोग्य केंद्रावरील ७ टक्के पदे, तसेच निमवैद्यकीय पदे मोठ्या प्रमाणावर रिक्त असून ८२३ जागांपैकी ४६५ डॉक्टर उपलब्ध असून नियमानुसार १ हजार ४५६ डॉक्टरांची आवश्यकता असून ९७१ डॉक्टरांची कमतरता असल्याचे या अहवालात अधोरेखित केले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यात सन २००५ ते २०१९ या काळात ग्रामीण रुग्णालय आणि प्राथमिक आरोग्य केंद्र (पीएचसी)या भागातील लोकसंख्या वाढली असून त्या तुलनेत डॉक्टर, परिचारिका यांसह निमवैद्यकीय कर्मचाऱ्यांची संख्या कमी असल्याने उपलब्ध व्यवस्थेवर ताण पडून व रुग्णांचीही गैरसोय होते तसेच प्राथमिक आरोग्य केंद्र (पीएचसी) मध्ये बाह्यरुग्ण तपासण्या दुपारी २ वाजेपर्यंत व ग्रामीण रुग्णालयात बाह्यरुग्ण तपासण्या दुपारी १ पर्यंत सुरु असल्याने रुग्ण तपासणी पूर्ण होत नाही तसेच बाह्यरुग्ण विभागात डॉक्टरांची कमतरता असल्याने रुग्णाची गैरसोय होत असल्याचे देखील निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) तसेच, गेल्या वर्षभरापासून वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना पदोन्नती देण्यात आलेल्या नसून वैयक्तिक अडचणी, पदव्युत्तर प्रशिक्षण ई. कारणामुळे गैरहजर असलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी कामावर हजर होणेसाठी संबंधित अधिकाऱ्याकडे अर्ज करून सहा महिन्यापेक्षा जास्त काळ होऊनही त्यांना कामावर हजर करून घेण्यात आले नाही, हे ही खरे आहे काय

(५) असल्यास, राज्यात आरोग्य विभागातील रिक्त पदे तातडीने भरण्यासंदर्भात तसेच वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना पदोन्नती व कामावर रुजू होणेसाठी तयार असलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना कामावर रुजू करून घेणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२७-१०-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

डॉक्टर व कर्मचारी यांच्या रिक्त पदांमुळे उपलब्ध कर्मचाऱ्यांवर काही प्रमाणात ताण पडत आहे हे खरे आहे. राज्यात लोकसंख्येनुसार नवी आरोग्य संस्था व पदे निर्माण होत आहेत. सदर पदे भरण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. उपलब्ध डॉक्टर आणि कर्मचारी यांचेमार्फत आरोग्य सुविधा पुरविण्यात येतात. त्याचप्रमाणे राष्ट्रीय आरोग्य अभियानामार्फत सुध्दा डॉक्टर, तज्ञ व इतर कर्मचारी उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहेत. प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या ठिकाणी वैद्यकीय अधिकारी यांचेमार्फत बाह्यरुग्णतपासणी सकाळी ०८.०० ते १२.०० आणि सायंकाळी ०४.०० ते ०६.०० या वेळेत करण्यात येते. तथापि, ज्या प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या ठिकाणी एकच वैद्यकीय अधिकारी कार्यरत असतो त्या सायंकाळच्या तपासणी ऐवजी प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या कार्यक्षेत्रातील उपकेंद्राना भेटी देण्याबाबत सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(४) व (५) महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा, गट-अ मधील वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना जिल्हा शल्यचिकित्सक संवर्गात शासन आदेश दि.०९.०५.२०१८ अन्वये ५९ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना खुल्या प्रवर्गातील रिक्त पदावर सेवाजेष्ठतेनुसार पदोन्नती देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच शासन आदेश दि. १५.०९.२०२० च्या आदेशान्वये ८७ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना खुल्या प्रवर्गातील रिक्त पदावर सेवाजेष्ठतेनुसार पदोन्नती देण्यात आलेल्या आहेत. विशेषज्ञ संवर्गातील खुल्या प्रवर्गातील रिक्त पदांवर ७० वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना पदोन्नतीचे आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत. तसेच जिल्हा आरोग्य अधिकारी संवर्गात पदोन्नती देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

अनधिकृत गैरहजर वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना रुजू करून घेण्यासंदर्भात दि.११.०८.२०२० च्या पत्रान्वये आरोग्य सेवा आयुक्तालयास सूचित केल्यानुसार त्याबाबत वृत्तपत्रात जाहिरात प्रसिध्द करण्यात आली आहे. त्यानुसार पुढील कार्यवाही उपसंचालक स्तरावर सुरु आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

एकात्मिक बालविकास योजने अंतर्गत अंगणवाडी केंद्राच्या कामकाजाचे पर्यवेक्षण करण्यासाठी

क्षेत्रीय स्तरावर काम करणाऱ्या मुख्यसेविकांच्या (पर्यवेक्षिका) पदोन्नतीबाबत

(३९) ११४९८ (०८-०९-२०२०). श्री.संजय पोतनीस (कलिना), श्री.अब् आजमी (मानखूर्द शिवाजीनगर) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात एकात्मिक बाल विकास योजने अंतर्गत सन २००५ पासून महिला व बालविकास विभागानेअंगणवाडी केंद्राच्या कामकाजाचे पर्यवेक्षण करण्यासाठी क्षेत्रीय स्तरावर काम करणाऱ्या सुमारे चार हजार मुख्यसेविकांना पदोन्नती देण्याचा मार्ग बंद केल्याने पात्रता आणि उच्चशिक्षण असतानाही या कर्मचाऱ्यांना आहे त्याच पदावर निवृत्त होईपर्यंत काम करावे लागत असल्याची बाब दिनांक २४ जून २०२० रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सन २००५ पर्यंत सेवा ज्येष्ठतेनुसार त्यांना सहायक बालविकास प्रकल्प अधिकारी, प्रकल्प अधिकारी, गटविकास अधिकारी आणि शेवटी उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी पदापर्यंत पदोन्नतीचे प्रावधान होते परंतु नंतर सहायक बालविकास अधिकारी हे पदच रद्द करण्यात आल्याने पर्यवेक्षकांच्या पदोन्नतीचा मार्ग बंद झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, अंगणवाडीच्या मुख्यसेविकांच्या बदल्या बंद करण्याची कारणे काय आहेत,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय ,त्याअनुषंगाने अंगणवाडी केंद्राच्या कामकाजाचे पर्यवेक्षण करण्यासाठी क्षेत्रीय स्तरावर काम करणाऱ्या मुख्यसेविकांच्या पदोन्नती व बदली संदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- अॅड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (१५-१०-२०२०) :** (१) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेमधील या विभागाच्या अधिपत्याखालील नागरी प्रकल्पातील मुख्यसेविका/पर्यवेक्षिका यांची ६२१ पदे मंजूर आहेत तर उर्वरित ग्रामीण प्रकल्पातील पर्यवेक्षिकांची पदे ही ग्रामविकास विभागाच्या अधिपत्याखाली आहेत. या मुख्यसेविका /पर्यवेक्षिका यांना या विभागातील बाल विकास प्रकल्प अधिकारी व तत्सम पदे या गट-ब संवर्गामध्ये निवडीने नियुक्तीकरिता इतर सर्व संवर्गासह योग्य प्रतिनिधित्व देण्यात येत असून त्यानुसार कार्यवाही सुरू आहे.
- (२) महिला व बाल विकास विभागांतर्गत मुख्यसेविकांना परीक्षेचा अधिकारी या पदावर पदोन्नती देण्याबाबत कार्यवाही सुरू आहे. तसेच पर्यवेक्षिका यांच्या पदोन्नतीसंदर्भात ग्रामविकास विभागामार्फत कार्यवाही करण्यात येते.
- (३) मुख्यसेविकांच्या बदल्या बंद झालेल्या नाहीत. बदली संदर्भात सामान्य प्रशासन विभागामार्फत वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या सूचनांनुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात टाळेबंदीच्या काळात विविध ठिकाणी अडकलेल्या नागरिक व कामगारांकडून वैद्यकीय प्रमाणपत्रासाठी खासगी डॉक्टरांकडून अतिरिक्त रकमेची मागणी केल्याबाबत (४०) ११५०६ (०९-०९-२०२०). श्री.महेंद्र थोरवे (कर्जत), श्री.किशोर जोरगेवार (चंद्रपूर), श्री.संतोष बांगर (कळमनुरी), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.श्रीनिवास वनगा (पालघर), श्री.महेश चौधुले (भिवंडी पश्चिम) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात कोरोना विषाणूचा संसर्ग वाढल्यामुळे टाळेबंदी जाहिर केल्यावर शहरातील स्थानिक नागरिकांना वैद्यकीय सेवा देणाऱ्या बहुतेक डॉक्टरांनी आपले खासगी दवाखाने बंद ठेवले होते , हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, टाळेबंदीच्या काळात विविध ठिकाणी अडकलेल्या नागरिकांना व कामगारांना आपापल्या घरी जाण्यासाठी पोलिसांची परवानगी व वैद्यकीय प्रमाणपत्र घेतल्यानंतर प्रवासास

मुभा देण्यात येत असल्याचे शासनाने जाहिर करताच सर्वच डॉक्टरांनी त्यांचे खासगी दवाखाने तातडीने उघडली व वैद्यकीय प्रमाणपत्रासाठी ५०० ते १५०० रुपयांची मागणी करत असल्याचे माहे मे, २०२० च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय, (३) असल्यास, सदर डॉक्टरांचे वैद्यकीय सेवेचे प्रमाणपत्र रद्द करण्याची मागणी होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय चौकशीत काय आढळून आले तदनुसार टाळेबंदीच्या काळात आपले खासगी दवाखाने बंद ठेवण्या-या व विविध ठिकाणी अडकलेल्या नागरिक व कामगारांकडून वैद्यकीय प्रमाणपत्रासाठी अतिरीक्त रकमेची मागणी करण्या-या डॉक्टरांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अमित विलासराव देशमुख (१६-१०-२०२०) : (१), (२) व (३) अशा स्वरूपाची तक्रार/निवेदन प्राप्त झाल्याचे आढळून येत नाही.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सालेकसा (जि.गोंदिया) येथील वनविभागाच्या हद्दीत औषधाचा साठा
जाळलेल्या स्थितीत आढळल्याबाबत**

(४१) ११५७२ (०९-०९-२०२०). श्री.मनोहर चंद्रिकापूरे (अर्जुनी-मोरगांव) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सालेकसा (जि.गोंदिया) येथील वनविभागाच्या हद्दीत बोगस डॉक्टरांनी मोठ्या प्रमाणात औषधाचा साठा जाळण्याची घटना माहे एप्रिल, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सालेकसा तालुक्यातील गांधी टोला गांवाच्या वन हद्दीत औषधे, सिरिंज, इंजेक्शनच्या बाटल्या इतर साहित्य सामग्रीचा मोठा साठा जाळण्याचा प्रयत्न एका अज्ञात डॉक्टरा मार्फत होत असल्याबाबतची तक्रार नागरीकांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी तालुका वैद्यकीय अधिकारी यांनी चौकशी करून कारवाई करण्याचे आश्वासन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(५) असल्यास, त्यानुसार सदर प्रकरणी शासनाने संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अमित विलासराव देशमुख (१६-१०-२०२०) : (१) वनविभागाच्या हद्दीत दोन ठिकाणी अर्धवट जळालेल्या औषधी साहित्याचे अवशेष आढळलेले आहेत. यामध्ये तुरळक स्वरूपात रिकाम्या औषधांचे आवरण, काचेच्या बाटल्या, कुप्या व इतर साहित्य आढळून आले.

(२) खरे आहे.

(३), (४), (५) व (६) होय, याबाबत तालुका वैद्यकीय अधिकारी यांच्यामार्फत प्राथमिक चौकशी तालुका आरोग्य अधिकारी सालेकसा यांच्याकडून चौकशीची प्रक्रिया पूर्ण करून पोलिस स्टेशन सालेकसा येथे अज्ञात व्यक्ती विरुद्ध दि.११.०६.२०२० रोजी भारतीय दंड विधान २९० अन्वये गुन्हा क्रमांक २२६/२०२० नोंदविण्यात आला आहे. सदर गुन्ह्याचा तपास करण्याचा अधिकार पोलिसांना नसल्याने संबंधित पोलीस ठाण्याकडून मा. प्रथम श्रेणी न्यायदंडाधिकारी, न्यायालय दुसरे आमगाव यांना दि.१५.०७.२०२० च्या पत्रान्वये तपासासाठी परवानगी मागण्यात आली आहे. सदर परवानगी प्राप्त होताच पुढील तपास करण्यात येत आहे, असे पोलिस अधिक्षक गोंदिया यांनी कळविले आहे.

**कोल्हापूर मधील सीपीआर हॉस्पिटलच्या कर्मचा-यासाठी खरेदी करण्यात
आलेले किट निकृष्ट दर्जाचे असल्याबाबत**

(४२) ११६३६ (१४-०९-२०२०). श्री.राजू (बाबा) जयवंतराव आवळे (हातकणंगले), श्रीमती श्वेता महाले (चिखली) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोल्हापूर मधील सीपीआर रुग्णालयात कोरोना आजारारवर उपचार करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या साहित्य खरेदीसाठी जिल्हा प्रशासनाने दिलेल्या निधीमधून कर्मचा-यासाठी खरेदी करण्यात आलेले किट अत्यंत निकृष्ट दर्जाचे असून काही तासातच फाटत असल्याची बाब माहे एप्रिल,२०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सुमारे तीनशेहून अधिक वैद्यकीय अधिकारी, ब्रदर व कर्मचारी कोरोनाग्रस्तांना वाचवण्यासाठी झटत असताना निकृष्ट दर्जाच्या साहित्यामुळे त्यांना कोरोना संसर्गाची भतीती निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, त्यानुसार निकृष्ट दर्जाचे साहित्य पुरवणाऱ्या ठेकेदारावर जिल्हा प्रशासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अमित विलासराव देशमुख (२९-१०-२०२०) : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यामध्ये कोविड -१९ या संसर्गजन्य आजाराची चाचणी
करण्याकरीता स्वतंत्र प्रयोगशाळा उपलब्ध करून देणेबाबत**

(४३) १२१७६ (१७-०७-२०२०). श्री.योगेशदादा कदम (दापोली), श्री.मंगेश चव्हाण (चाळीसगाव) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यामध्ये कोविड-१९ या संसर्गजन्य आजाराची चाचणी करण्याकरीता जिल्हास्तरावर स्वतंत्र तपासणी प्रयोगशाळा उपलब्ध नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, केंद्र सरकारच्या मंजूरीची वाट न पाहता या आजाराचा वाढता प्रादुर्भाव लक्षात घेता रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांकरिता जिल्हास्तरावर स्वतंत्र कोविड -१९ तपासणी प्रयोगशाळा शासनाकडून उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे काय,
- (३) नसल्यास, याबाबतची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२९-१०-२०२०) : (१) व (२) हे खरे नाही.

रत्नागिरी जिल्ह्यामध्ये सार्वजनिक आरोग्य विभाग शासन निर्णय क्र. कोरोना-२०२०/प्र.क्र.११५/आ-५ दि.२५.०५.२०२० अन्वये आर.टी.पी.सी.आर. प्रयोगशाळा स्थापन करण्यासाठी मंजूरी देण्यात आली. त्यानुसार रत्नागिरी येथे दि.०९.०६.२०२० पासून आर.टी.पी.सी.आर. पध्दतीची चाचणी करण्यासाठी प्रयोगशाळा स्थापन करण्यात आली आहे. तसेच शासन निर्णय दि.०२.०६.२०२० अन्वये रेण्वीय निदान प्रयोगशाळा सिंधुदुर्ग येथे कोविड-१९ निदान आर.टी.पी.सी.आर. पध्दतीने करण्याची मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार सदर सुविधा दि.१९.०६.२०२० पासून उपलब्ध झालेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद येथील घाटी रुग्णालयात बायोमेट्रिकल वेस्ट व अन्य कचऱ्याचे
योग्य विल्हेवाट लावली जात नसलेबाबत**

(४४) १२७७४ (१७-०७-२०२०). श्री.प्रदीप जैस्वाल (औरंगाबाद मध्य) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद येथील घाटी रुग्णालयाला वेळोवेळी प्रशासनाकडून सूचना मिळून देखील बायोमेट्रिकल वेस्ट व अन्य कचऱ्याचे योग्य विल्हेवाट लावली जात नसल्यामुळे नागरीकांच्या आरोग्याला धोका निर्माण झाला असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या रुग्णालयातील बायोमेट्रिकल वेस्ट माहे मार्च, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान महापालिकेच्या कचऱ्यात आढळून आले असतानाही या कचऱ्याची विल्हेवाट लावणा-या रेड्डी कंपनी तसेच यास जबाबदार असणाऱ्या घाटी रुग्णालयावर कोणताही गुन्हा दाखल झालेला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

वि.स. १५ (३७)

- (४) असल्यास, त्यानुसार या रुग्णालयातील बायोमॅडिकल वेस्ट व अन्य कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट न लावण्या-या संबंधितांवर कारवाई करणेसह या कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट लावण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अमित विलासराव देशमुख (२९-१०-२०२०) : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) लागू नाही.

अमळनेर (ता.अमळनेर, जि.जळगाव) येथील पांझरा-माळण नदीजोड प्रकल्पाबाबत

(४५) १२७९२ (१६-०७-२०२०). श्री.अनिल पाटील (अमळनेर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अमळनेर (ता.अमळनेर, जि.जळगाव) येथील पांझरा-माळण नदीजोड प्रकल्पासाठी आवश्यक असणारे सर्वेक्षण पूर्ण झाले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास,सदर कामाचा प्राथमिक सर्वेक्षण अहवाल व द्वितीय सुधारीत अहवाल तसेच पाटबंधारे उपविभाग यांनी दिलेल्या सुचनेनुसार तांत्रिकदृष्ट्या अंतिम अहवाल (संकलन व अंदाजपत्रक) मंजूरीसाठी शासनाकडे प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरहू कामाच्या संकलन व अंदाजपत्रकास मंजूरी मिळण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (२५-०९-२०२०) : (१) नाही.

प्राथमिक सर्वेक्षण करणेत आले आहे. तथापि पाणी उपलब्धता प्रमाणपत्र प्रस्ताव तयार करणे इ. बाबतची कार्यवाही क्षेत्रीय स्तरावर प्रगतीत आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) पांझरा-माळण नदीजोड प्रकल्पासाठी आवश्यक पाणी उपलब्धता प्रमाणपत्र मुख्य अभियंता, नियोजन व जलविज्ञान, नाशिक यांचेकडून प्राप्त करून घेणेची कार्यवाही क्षेत्रीय स्तरावर प्रगतीत आहे. सदरील प्रमाणपत्र प्राप्त झालेनंतर पुढील कार्यवाही करणे शक्य आहे.

नगर जिल्ह्यामध्ये बेकायदा गर्भपात करणा-या डॉक्टरवर कारवाई करणेबाबत.

(४६) १२९५८ (१४-०९-२०२०). श्री.सुनिल कांबळे (पुणे कॅन्टोन्मेंट) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नगर जिल्ह्यामध्ये बेकायदा गर्भपात करणाऱ्या एका डॉक्टरला स्थानिक पोलिसांनी ताब्यात घेतल्याची घटना माहे जून,२०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

वि.स. १५ (३८)

- (२) असल्यास, या डॉक्टरने पुणे, नगर, औरंगाबाद व बीड जिल्ह्यात गर्भपातासाठी रुग्ण मिळवण्यासाठी जाळे बनविले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय निष्पन्न झाले,
- (४) असल्यास, त्यानुसार शासनाने संबंधित डॉक्टरांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. राजेश टोपे (२८-१०-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

- (२) सदर गुन्ह्यांचा स्थानिक पोलीसांमार्फत तपास सुरु आहे.
- (३) व (४) होय.

जखणगाव, ता.अहमदनगर येथे गंधे हॉस्पिटलमध्ये अवैद्य गर्भपात होत असल्याबाबतची खबर मिळाल्याने स्थानिक गुन्हे शाखा अहमदनगर, जिल्हा शल्य चिकित्सक, अहमदनगर तसेच अहमदनगर तालुका पोलीस पथक यांच्या मार्फत केलेल्या चौकशीत बीएएमएस अर्हता धारक शासन मान्यता नसताना एका महिलेचा गर्भपात करीत असल्याचे निदर्शनास आल्यामुळे त्यांना अटक करून त्यांच्या विरुद्ध नगर पोलीस स्टेशन नगर येथे भा.द.वि.संहिता कलम ३१२, ३१३, ३१५ अन्वये गु.र.न.३०५/२०२० नुसार एफआरआय नोंदविण्यात आला आहे. तसेच वैद्यकिय गर्भपात कायदा, १९७१ सुधारित २००३ अंतर्गत ३, ४, ५ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. सदर गुन्ह्यांचा पुढील तपास सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद येथील घाटी रुग्णालयात जनऔषधी केंद्रे सुरु करण्याबाबत

(४७) १३११७ (१४-०९-२०२०). श्री.प्रदीप जैस्वाल (औरंगाबाद मध्य) : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद येथील घाटी रुग्णालयात दररोज हजारों रुग्ण उपचारासाठी येत असतात परंतु रुग्णालयात जनऔषधी केंद्र नसून रुग्णालय परिसरात असणारे जनऔषधी केंद्रही बंद करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, घाटी रुग्णालयात येणाऱ्या रुग्णांना औषधांसाठी दूर जावे लागत असल्याने रुग्णांना व त्यांच्या नातेवाईकांना त्रास सहन करावा लागत आहे, हे हि खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, औरंगाबाद येथील घाटी रुग्णालयात जनऔषधी केंद्र तात्काळ सुरु करण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अमित विलासराव देशमुख (२९-१०-२०२०) : (१) हे खरे नाही. सदर संस्थेत रुग्णसेवेकरिता जनऔषधी केंद्र सुरु आहे.

- (२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजा राजापुर (ता.आर्वी, जि.वर्धा) या निम्न वर्धा प्रकल्पामधील
गावठाणाचे पुनर्वसन करण्याबाबत**

(४८) १३६४६ (१९-०७-२०२०). श्री.दादाराव केचे (आर्वी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजा राजापुर (ता.आर्वी, जि.वर्धा) या निम्न वर्धा प्रकल्पामधील गावठाणाचे अंशतः पुनर्वसन करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मुळ गावठाण हे प्रकल्पात साचुन राहिलेल्या पाण्यामुळे प्रभावीत होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, मुळ गावठाणाचे देखील पुनर्वसन करण्याबाबत पुर्नस्थापना हक्क अधिनियम २०१३ मधील तरतुदीनुसार गावठाणाचे पुनर्वसन करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (१४-१०-२०२०) : (१) होय.

२८ घरांचे पुनर्वसन करण्यात आले आहे.

- (२) उर्वरित गावठाण पूर्ण संचय पातळीच्या वर आहे.
- (३) मौजा राजापुर (ता.आर्वी, जि.वर्धा) या गावाची लोकसंख्या ५०० असून कुटुंब संख्या १३० आहे. त्यापैकी निम्न वर्धा प्रकल्पाच्या पाश्चजलामुळे बाधित होत असलेल्या २८ कुटुंबाचे अंशतः पुनर्वसन राजापुर गावाच्या शेजारी वरच्या बाजूस करण्यात आले आहे. सदर गावठाणातील २८ घरे बाधित होत असून एकूण घरांच्या तुलनेत २२ टक्के आहे. तसेच शेतजमीन एकूण १४३.०३ हेक्टर जमिनीच्या तुलनेत २.२९ हेक्टर बाधित होत आहे. त्याचे प्रमाण १.६० टक्के येते. या प्रकल्पास महाराष्ट्र प्रकल्प बाधित लोकांचे पुनर्वसन अधिनियम १९९९ लागू आहे. त्यातील अनुसूची भाग (१) मधील कलम १३(३) (क) आणि १४ (३) व (४) आणि १६ (१) अन्वये गावठाणातील घरांपैकी ७५ टक्क्यांपेक्षा कमी घरे प्रकल्पासाठी संपादीत करण्यात येतात तेव्हा पूर्ण गावठाणाचे संपादन करण्यात येत नाही. या प्रकल्पास पुनर्वसन करण्याबाबत भूमिसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करताना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकतेचा हक्क अधिनियम २०१३ लागू होत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर व भंडारा जिल्ह्यातील अंगणवाडीकरीता खरेदी केलेल्या
बेबी केअर किट्समध्ये गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(४९) १३७६४ (१४-०८-२०२०). श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी) : सन्माननीय महिला व बालविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर व भंडारा जिल्ह्यातील अंगणवाड्यांना वितरीत करण्याकरिता महिला व बालविकास विभागाने खरेदी केलेले बेबी केअर किटमध्ये ८० कोटी रुपायाचा गैरव्यवहार झाल्याचे माहे मे, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दिनांक २६ जानेवारी, २०१९ पासून लागू करण्यात आलेल्या योजने अंतर्गत बेबी केअर किट खरेदीचे कंत्राट मे. इंडो इलाईड प्रोटीन फुडस्, मुंबई यांना देण्यात आले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले,
- (४) असल्यास, चौकशीनुसार या प्रकरणात दोषी असलेल्या संबंधितांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

अॅड. यशोमती ठाकूर (सोनावणे) (२९-०९-२०२०) :(१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे आहे.

(३) (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पंढरपूर येथील भिमा पाटबंधारे विभागातील पदे रिक्त असल्याबाबत

(५०) १३९१३ (१०-०९-२०२०). श्री.भारत भालके (पंढरपूर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पंढरपूर (जि.सोलापूर) येथील भिमा पाटबंधारे विभागातील सुमारे ६० टक्के विविध कर्मचाऱ्यांची पदे रिक्त असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पंढरपूर विभागातील कार्यकारी अभियंता व उप अभियंता पदाचे कामकाज प्रभारी अधिकारी करीत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, पंढरपूर-मंगळवेढा तालुक्यातील सिंचनाची विविध कामे पूर्ण करण्यासाठी पुरेसे कर्मचारी नसल्याने पाण्याचे नियोजन योग्य होत नसल्यामुळे शेतकऱ्यांची पाण्यासाठी गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, भिमा पाटबंधारे विभागातील रिक्त असलेली पदे तात्काळ भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (१९-१०-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

लाभक्षेत्र विकास प्राधिकरण, सोलापूर अधिनस्त भीमा पाटबंधारे विभाग, पंढरपूर अंतर्गत दोन शाखांस मंजूर एकूण १४९ पदांपैकी ७५ पदे रिक्त आहेत. सदर रिक्त पदांपैकी गट 'क' व गट 'ड' मधील पदे सन, २०१२ नंतर भरती प्रक्रिया न राबविल्या गेल्याने तसेच मोठ्या प्रमाणात कर्मचारी निवृत्त झाल्याने रिक्त आहेत.

(२) पंढरपूर विभागातील कार्यकारी अभियंता हे दिनांक २७ मे, २०१९ पासून नियमित आहेत तर उपकार्यकारी अभियंता हे दिनांक १ जून, २०२० पासून प्रभारी आहेत.

(३) पंढरपूर मंळवेढा तालुक्यातील सिंचनाची/सिंचन व्यवस्थापनाची विविध कामे उपलब्ध असलेल्या कर्मचाऱ्यांमार्फत पार पाडली जातात. त्यामूळे शेतकऱ्यांची गैरसोय होणार नाही याची दक्षता घेण्यात येत आहे.

(४) सन, २०१८ च्या परीक्षेतून सहायक अभियंता श्रेणी २ या पदावर ६५ उमेदवारांची शिफारस महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने केली आहे. वैद्यकीय तपासणी/चारित्र्य पडताळणी करून नियुक्ती देण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे. सन, २०१९ च्या अभियांत्रिकी सेवा अंतर्गत AE २ संवर्गासाठी ५५३ पदांची मागणी केली आहे. अद्याप अंतिम निकाल लागलेला नाही. कनिष्ठ अभियंता (स्थापत्य) या पदावर पदोन्नतीने पूर्णे विभागामध्ये १५ अधिकाऱ्यांची नेमणूक देण्यात आलेली आहे.

शासन निर्णय, वित्त विभाग, दिनांक २ जून, २०१५ अन्वये सरळसेवा भरतीवर निर्बंध घालण्यात आले असून शासन निर्णय, वित्त विभाग, दिनांक २५ मे, २०१७ अन्वये विभागाचा आकृतीबंध सुधारीत झाल्याशिवाय पदभरती करण्यास देखील निर्बंध आहेत. सद्यस्थितीत जलसंपदा विभागाचा आकृतीबंध सुधारीत करण्याची कार्यवाही शासन स्तरावर प्रगतीत आहे. त्यानुसार विभागाच्या आकृतीबंधास अंतिम मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर गट क व गट ड संवर्गातील रिक्त पदे भरण्याबाबत आवश्यक कार्यवाही करता येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

राजेन्द्र भागवत
सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.